

Högskolan Kristianstad

Institutionen för humaniora och samhällsvetenskap

Attityder och framtidsval kring tonåringars inställning till sin hemstad Simrishamn

Carolina Brantlid

C-opsats
Våren 2011
Geografi 61-90 poäng
Kodbeteckning: SEG62L
Handledare Helene Bogren

Förord

Det finns människor i min närhet som jag vill rikta ett stort tack till under mitt uppsatsskrivande. Först och främst vill tacka er elever som valde att svara på min enkät, vilket gjorde denna uppsats möjlig. Vill även tacka er lärare som ställde upp då jag tog av er tid vid utförandet av min studie. Men också till alla er målsman som skrev under pappret på att er son eller dotter fick medverka i min studie. Utan er tillsammans hade inget material funnits. Även ett stort tack till min vän Magnus Borg som gett mig konstruktiv kritik under uppsatsens gång, du är guld värd. Men inte att förglömma, ett stort tack till min handledare Helene Bogren som handlett mig igenom uppsatsen.

Men främst vill jag framhålla min mor, min far, min bror och min sambo som hjälpt mig, stöttat mig och väglett mig till en färdig uppsats. Utan ert stöd hade aldrig denna uppsats blivit av. Ni är mina ögonstenar.

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	4
1. Inledning	7
1.1 Mitt val av studie	7
1.2 Syfte	7
1.3 Disposition.....	8
2. Teoretisk diskussion.....	9
2.1 Valet av barn i forskningen	9
2.2 En problematisk tid för ungdomar i en globaliserad värld	10
2.3 Globaliseringens effekter för individens identitet	11
2.4. Identitet.....	12
2.4.1 Samhällets kollektiva identitet	12
2.5 Geografiskt perspektiv på platser	13
2.5.1 Rum och plats.....	13
2.5.2 “Space and place” och “sense of place”	14
2.5.3 Rum och identitet - ett relationspar?	15
2.6 Barns platserfarenheter	16
2.6.1 Känslor av hemmahörande	16
2.7 Flyttmönster.....	18
2.7.1 Människan rörelsemönster.....	18
2.7.2 Det yttre formar individen	19
2.7.3 Skilda rum - olika möjligheter.....	19
2.7.4 Ett objektivt och ett subjektivt perspektiv	20
2.7.5 Pull- och Pushfaktorer	21
3. Metod och material	22
3.1 Metodologiska utgångspunkter	22
3.2 Barn som respondenter	23

3.3 Enkätundersökningen	23
3.4 Motsatsparet hermeneutik och positivismen	24
3.5 Analytiska utgångspunkter	25
3.5.1 Urval och avgränsning	26
3.5.2 Bortfall enkät	27
3.5.3 Genomförande	27
3.5.4 God etik	28
3.5.5 Validitet och reliabilitet	28
3.5.6 Metoddiskussion och metodproblematik	29
4. Bakgrund	31
Figur 1: Visar på en Skånekarta där staden Simrishamn infinner sig	32
Figur 2: Visar enbart på Staden Simrishamns gränsområde	32
Diagram 1: visar på variationer mellan män och kvinnors utflyttningar från Simrishamn under en tioårsperiod	33
5. Empiri	35
5.1 Kvantitativ analys	36
5.2 Attityd till sin hemstad	36
Diagram 2: Elevernas attityd till sin hemstad utifrån ett antal olika variabler.	37
5.3 Familj	37
Diagram 3: Avser visa om eleven ser det som viktigt att bo på samma ort som föräldrarna och sina syskon.	40
Diagram 4: Visar om föräldrarna till respondenterna har någon form av högskola eller universitetsutbildning	41
5.4 Vikt för den egna individen	41
Diagram 5: Antal elever som planerar att bo kvar i sin hemstad efter studietiden	42
Diagram 6: Elevernas tankar kring framtida bostadsort	44
Diagram 7: Visar på vilka anledningar som ungdomarna väljer för att flytta ifrån Simrishamn. .	46
5.5 Kvalitativ analys	46

5.5.1 Elever med en positiv känsla till platsen	46
5.5.2 Elever med bipolär känsla till platsen	47
5.5.3 Elever med en negativ känsla till platsen	48
5.5.4 Elver med äventyrslystnad	49
5.5.5 Elverna med en neutral känsla till platsen.....	49
6. Diskussion	51
6.1 Utbildning och jobb.....	51
6.2 Kön.....	54
6.3 Kontaktnät	55
6.4 Nära och kära.....	56
6.5 Fortsatt forskning	56
7. Sammanfattning	58
Bilaga 1. Enkätundersökning	59
8. Referenslista.....	65

1. Inledning

1.1 Mitt val av studie

Ungdomar och dess flyttproblematik har hanterats tidigare och skrivits om i böcker eller avhandlingar. Det är ett sociologisk och geografiskt problem som rör grupptillhörighet, attityder, platser, rum och traditioner. Mitt val är därför att undersöka tonåringars attityder i Simrishamn, hur de begrundar kring sin framtid efter högstadiestudierna, att studera vidare på annan ort eller stanna i sin hemstad. Efter högstadiestudierna öppnar sig en ny värld för tonåringarna då de fritt får välja att söka annan utbildning inom Skånes gränser eller annan ort om det gäller någon speciell utbildning som inte Skånes skolor tillhandahåller. Som hörs utifrån Simrishamns egen befolkning om landsbygdsförflyttning och utifrån min uppfattning väljer Simrishamns ungdomar att flytta till annan ort eller väljer att pendla till annan utbildning efter högstadiet. Detta kan tyckas märkligt då Simrishamn ligger i södra Sverige och övriga Skåne berikas med inflyttning. Frågan jag ställer mig är därför om det går att uttala en sådan trend? Är mina förutfattade meningar fel? Därför ställer jag mig frågan hur ungdomarna i Simrishamn diskuterar kring utflyttning kontra fortsatta studier i sin hemstad? Det är frågor och beslut som ska besvaras och som studien skapar grund för. Det är ungdomarnas framtidsinställning och attityd som utgör materialet till denna studie.

Jag vill studera hur Simrishamns niondeklassare som består av 4 klasser ser på sin hemstad utifrån attityd, dess miljö och utifrån viljan att stanna kvar efter studierna.

1.2 Syfte

Syftet med denna studie är att kartlägga hur ungdomar i Simrishamn ser på sin framtid utifrån faktorerna utbildning, jobb och utflyttning. Utifrån detta formulerar sig frågorna som är vägledande för studien:

- Vilka är de genomgående trenderna när det gäller ungdomars inställning och attityd till jobb och utbildning i Simrishamn?
- Vilka är de genomgående trenderna när det gäller ungdomars inställning och attityd till att flytta eller stanna i Simrishamn?

1.3 Disposition

Uppsatsen är uppdelad i 6 kapitel. Det första kapitlet tydliggör en presentation av ämnesområdet samt arbetets syfte och frågeställningar. Det andra kapitlet utgörs av den teoretiska diskussionen, i vilken relevant forskning presenteras som ligger till grund för analysen och det avslutande diskussionskapitlet. Forskningen visar studier utifrån ungdomsperspektivet, identitet, geografiskt perspektiv på platser och utifrån perspektivet flytta. Det tredje kapitlet redogör för metoden, alltså hur undersökningen genomförts och tillämpats. Metodkapitlet tydliggör mitt tillvägagångssätt och varför jag valt mina utgångspunkter. Metodvalet innehar en central roll för uppsatsen då formuleringen starkt påverkar bearbetningen av empirin samt slutproduktens utformning. Kapitel 4 visar resultatet av datainsamlingen som gjorts med hjälp av en enkätundersökning. Denna redovisas, analyseras samt kommenteras på ett begripligt vis. Då enkäten har analyserats utifrån två olika inriktningar, en kvantitativ och en kvalitativ sker utläsandet utifrån just två perspektiv och redovisas likaså. I kapitel 5 har jag som mål att tydlig lyfta fram resultatet av min undersökning, i vilket sätts samman i ett större sammanhang med koppling till den teoretiska diskussionen och teorierna. Resultatet som presenteras här är produkten av mitt empiriska material och som jag anser relevant för att tas upp till diskussion. Kapitel 6 visar på en kort sammanfattning utifrån hela uppsatsen.

2. Teoretisk diskussion

2.1 Valet av barn i forskningen

Enligt FN:s barnkonvention är ett barn en människa under 18 år, vilket kan förtydligas med att en människa som är 18 år eller äldre får benämningen vuxen. Någonstans emellan detta stråk i åldern från att vara barn till vuxen sker en övergång, en övergång som däremellan betecknas som tonåring. Gränslandet däremellan kan vara en jobbig period för individen i fråga, då människan i vissa sammanhang är barn och i andra avseende vuxen (Skelton, Tracy; Valentine, Gill & Chambers, Deborah 1998, s 2-6). Detta gränsland, att vara tonåring med dess erfarenheter glöm ofta bort i studier då de befinner sig i en ”mittemellanposition” menar forskaren Susie Weller (2006). Därav är det av största vikt att studera just dessa individer som Weller kallar för ”teenager’s geographies” (Weller, Susie 2006, s 97–108).

Flera forskare inom kulturgeografin använder sig av begreppet *multipla* barndomar och menar att innebörden av att vara barn skiljer sig mellan olika rumsliga, kulturella och sociala kontexter men även i tid. Ett barn i Afrika har säkerligen en annan barndom än ett barn i Sverige. Likaså ur historisk vinkel i tid, ett rikt barn i dagens Förenta Staterna har förmodligen inte samma barndom som ett rikt franskt barn under Napoleontiden (Matthews, Hugh; Limb, Melanie & Taylor, Mark 2000, s 76). Utöver den rumsliga kontexten har synen på barn och ungdomars uppväxtvillkor förändrats över tid, vilket dessutom skiljer sig åt i stora delar av världen (Holloway, Sarah & Valentine, Gill 2000, s 9). Forskarna menar därför att barn och barndom är sociala sammansättningar som ingår i ett rumsligt perspektiv. Det ska dock inte förglömmas att barn alltid generationsmässigt är underordnande vuxna, vilket är en förutsättning för att barn ska förenas (Matthews, Hugh & Limb, Melanie 1999, s 65).

Under det senaste decenniet har intresset för barn och barndom växt bland forskarkåren och ämnet och fått en benämning utifrån ”de nya studierna av barn och barndom” (Ibid 2005, s. 5). Utifrån denna benämning studerar forskarna synen på barn och barndom utifrån en social konstruktion och understryker vikten av att studera ”individen” i dess sociala och rumsliga kontext, dels i relation till den vuxna men också utifrån individens egna perspektiv, det vill säga, sig självt (Holloway, Sarah & Valentine, Gill 2000).

Utifrån de nya studierna väljer forskarna även att studera barn och barndom som sociala aktörer men utifrån barnets egna handlingsutrymmen och tillvägagångssätt (Holloway, Sarah & Valentine, Gill 2000, s 5).

2.2 En problematisk tid för ungdomar i en globaliserad värld

Övergången från att vara barn till vuxen, från skola till jobb är för många ungdomar inte en helt problemfri tid. Ungdomarna ska göra livsavgörande val inför framtiden, val som vad de ska jobba med eller studera till och om det finns pendlingsmöjligheter eller om en flytt till annan ort måste ske. Omgivningen hjälper till att sätta krav på ungdomarna, då ungdomarna ska träda in i arbetslivet och bli vuxna. Under det traditionella jordbrukarsamhället var barnets väg till vuxen redan planerad. Oftast följde barnen föräldrarnas yrkeskategorier. Flickan tog sin roll i att underhålla hemmets sysslor efter sin mor som att exempelvis laga mat och städa och pojken tog sin roll som jordbrukare efter sin far, precis som deras föräldrar i sin tur efterföljde sina förfäders arbete. I dagens samhälle förekommer det fortfarande att barnen väljer sina föräldrars yrken, men det sker lika ofta att barnen i stället väljer yrken som ger uttryck för den personliga identiteten (Hagström 1999, s 12).

Genom globaliseringens framfart och det informationssamhälle och flöde som hjälpt till i bidragandet till denna värld, har flera olika alternativ och val blivit tillgängliga för ungdomarna. Detta i sin tur gör att ungdomarnas val att välja rätt blir svårare och mer problematiskt. Också den problematiken att arbetsmarknaden kanske inte tillhandahåller lediga jobb i just det område och bransch som ungdomarnas intresse ligger för och väljer att utbilda sig i (Hagström 1999, s 14). Detta kan jämföras med det Giddens (2003) menar, att människan hamnar i en risksituation (Giddens 2003, s 25) Ska ungdomarna välja ett yrke som ger jobb eller ett yrke som de trivs med?

2.3 Globaliseringens effekter för individens identitet

Globalisering behandlar bland annat ett internationellt utbyte emellan varor och tjänster. Detta är inget nytt påfund, då import och export funnits mellan länder sedan länge, men det finns en väsentlig skillnad i flödet av ekonomiskt kapital som inte tidigare funnits och tillhandahållits. Utbytet mellan varor och tjänster sker nu i stället ifrån en dator där det ekonomiska kapitalet sker med hjälp av ett knapptryck i stället för pengar i fysisk tappning. Detta innebär att stora summor pengar på få minuter kan transporteras till olika delar av världen, detta menar Giddens (2003) är en utveckling som inte bevitnats tidigare i historien. Globaliseringen är inte bara ekonomisk även kulturell, politisk och teknologisk. Giddens (2003) menar vidare att människans vardag i globaliseringens samhälle präglas av risktagande och riskfaktorer, något som heller inte tidigare bevitnats i några kulturer vid en historisk genomgång. Riskfaktor är något nytt och speciellt för globaliseringens framfart, fortsätter Giddens (2003). Vid varje val som människan gör beräknas risk. Den risk utifrån om något speciellt inträffar eller ej och utifrån osäkerheten i huruvida vilket utfall det kommer att bli. Om utgången förefaller bli hundraprocentig säker, är det en omöjlighet att en risk föreligger (Giddens 2003, s 25).

Giddens (2003) anser också att den största förändringen sker i och inom den privata sfären, i familjen. I denna förändring ställs frågor angående hur människan och individerna i familjen ser på sig självt och på relationerna mellan varandra. Det känslomässiga är inget som individerna kan förhindra eller på något sätt ändra på. Därför menar Giddens (2003) att människan lever i "en skenande värld", då den enskilde individen inte har kontroll över världen och dess utveckling (2003).

Då globaliseringen blir acklimatiserad, ger det en bidragande effekt till att människan flyttar runt på ett annorlunda sätt än som skedde tidigare i historien. Detta menar Giddens (2003, s 66-67) vidare är ett internationellt fenomen. Ett nytt jobb eller en viss utbildning på annan destination än den individen är folkbokförd på kräver en flyttning. Detta gör samhället mera rörligt.

2.4. Identitet

Individens identitet kan liknas vid en tavla som individen självt har målat menar Hammarén och Johansson (2007). Bilden ger uttryck utifrån individens egna erfarenheter och ändras allt eftersom nya erfarenheter fylls på under livets gång. Om individen skulle be någon annan måla en tavla utifrån dennes identitet skulle bilden med största sannolikhet bli en helt annan då bilden ges karaktär utifrån vem som beskådar den. Detta menar Hammarén och Johansson (2007, s 10) är ett sätt att påvisa människans identitet.

Vidare menar Hammarén och Johansson (2007) att identiteten formas och omformas beroende på de val människan väljer och de olika processer som sker i livet. Genom ett förenande med samhället ges individen känslan av vem hon är. Men också genom ett ifrågasättande av individens egen existens blir den medveten om den egna identiteten, vilket är en viktig del i identitetsskapandet. Ett sätt att "hitta" sin identitet kan därför vara att flytta, skaffa jobb och/eller byta till ny utbildning (Hammarén & Johansson 2007).

Det finns ändå kritiker som inte instämmer inte i detta, utan menar att antingen ses identiteten som någon konstant, som en "kärna" som människan fick med sig redan vid födseln, eller som en pågående process utifrån att människan förändras (Ibid 2007). Konstruktivisterna hävdar att identiteten skapas av den yttre miljön, sociala relationer och kontakter men inte utifrån biologin och arvet. Anhängare av essentialismen menar i stället att den kärna som människan föds med är bestående och innehar inneboende egenskaper som inte förändras över tid eller av den egna individen. Alltså är det endast arvet som är det essentiella. Båda teorier har fått kritik för sina argument, konstruktivisterna för att de utesluter arvet som en faktor i identitetsskapandet och anhängarna av essentialismen för att inte kunna förklara människans förändring (Ibid 2007).

2.4.1 Samhällets kollektiva identitet

Då människan skapas genom förändring och erfarenheter, är samhället och globaliseringens rörlighet en skapare och ett styrande organ av människans identitet enligt Hammarén och Johansson (2007). Detta kan förklaras utifrån att samhället styr hur individen skapar sig själv

och media påverkar hur individen ser på andra, sig självt och på sig självt genom andra (Hammarén och Johansson 2007).

Forskare brukar dela upp identitet i två grupper, den individuella identiteten och den kollektiva identiteten. Den förstnämnda identiteten identifierar vem personen i fråga är, för att exempelvis, individen i fråga är bror till Kalle eller hustru till hunden Fia. Det handlar alltid om endast en person, den enskilde individen. Men den individuella människan kan även identifiera sig självt genom att visa på avvikelser hos andra människor, exempelvis min fru är kvinna men inte feminist. Däremot identifierar sig kollektivet tillsammans som grupp utifrån någon sorts samhörighet och/eller utifrån gemensamma intressen, exempelvis ett fotbollslag (Ibid 2007).

2.5 Geografiskt perspektiv på platser

2.5.1 Rum och plats

För geografiskt inriktade forskare har begreppen rum (space) och plats (place) samt ”sense of place” ofta varit i fokus. Dessa begrepp är föränderliga och förändras kontinuerligt och är därför olika beroende på den tidpunkt de studeras i. Man kan kortfattat säga att begreppen är ömsesidigt beroende av varandra (Holt-Jensen 1999).

I modern geografisk teoribildning ses rummet (space) inte endast som materiellt utan även bundet till sociala aspekter. En tydlig gräns mellan det materiella och sociala är dock inte enkel att uttyda, då det inom den sociala dimensionen även ingår individuella upplevelser, känslor och uppfattningar av mening. Således är rummet något som är beroende av var, när, hur, av vem och det sammanhang som det beskrivs (Holt-Jensen 1999), Gren och Hallin 2003).

Gren och Hallin (2003) beskriver rummet (space) som det som finns i vår omgivning och runt det som anges plats (place). Begreppet plats innebär en viss del av rummet och används inom geografisk forskning för att belysa viktiga mänskliga aspekter (exempelvis upplevelser, känslomässiga band, mening med mera) som man med begreppet rummet inte riktigt kunnat

belysa. Även platsbegreppet har kommit att förändras från att ha setts som materiellt, till att snarare ses som något som skapas genom social interaktion (Gren och Hallin 2003, s.138). Rum och plats skapas alltså genom en mänsklig interaktion mellan varandra eller materiella ting i rummet, men även genom de bilder och föreställningar människan har av rummet eller platsen. Rum och plats omtolkas således ständigt av människan och dess innebörd kommer att förändras så länge som människor flyttar och samspelar med omgivningen. Avslutningsvis kan det sammanfattas att världen framträder i och med existensen av mänskligt agerande och rumsliga relationer som båda har en ömsesidig relation till varandra (Gren och Hallin 2003, s 141).

2.5.2 “Space and place” och “sense of place”

Begreppen rum och plats (*space* och *place*) samt *sense of place* ses ofta som sammanlänkade och beskrivs av många erkända forskare.

Norberg-Schulz (2004) ser platsen som en arena där det sociala dagliga livet utspelar sig. N-S anser att platsen inte endast är ett geografiskt utrymme som något är lokaliserat till utan är av åsikten att det vid interaktion mellan den fysiska miljön och människan konstrueras ett innehåll, som påverkas av platsens själ (”genius loci”). Det är alltså platsens själ som blir avgörande för den betydelse som platsen vid interaktionen kommer att få (Norberg-Schulz 2004).

Entrikin (1991) är av åsikten att plats, då det tolkas utifrån ett geografiskt synsätt, bör ses som sammanbundet till rörelser i form av händelser, föremål och handlingar. Begreppet plats är enligt Entrikin värd för en viss identitet som påverkas av elementen mänsklig aktivitet, koppling till plats och själva platsens betydelse. Dessa tre element kan således ge individen en uppfattning om sin egen identitet genom platsen. Vidare att platsen upplevs och betraktas som objektiv till sin natur men även att platsen uppstår som en subjektiv erfarenhet när individen interagerar med omgivningen (Entrikin 1991).

Yi-Fu Tuan (refererar i Green & Hallin 2003, s 144 samt Holt-Jensen 1999, s 160) diskuterar begreppet sense of place utifrån två olika känslouttryck till platsen, topophilia och

topophobia. Begreppet topophila knyter an till en plats utifrån som ger uttryck för en positiv känsla hos människan eller en plats som helt enkelt uttryckt känns som hemma eller som ger en positiv upplevelse. Begreppet topophobia är dess motsats, det vill säga en plats som ger uttryck för en mer negativ känsla eller något som till följd av en upplevelse från platsen känns skrämmande. Tuan poängterar att känslan för en plats är avgörande och att människans individuella känslor för platsen är avgörande för huruvida vi upplever platser som övervägande negativa/positiva (Gren och Hallin 2003, s 144, Holt-Jensen 1999, s 160).

2.5.3 Rum och identitet - ett relationspar?

Människors igenkännande av platser/rum formas främst av den egna individens egna skildringar av minnen, känslor, föreställningar, attityder, idéer eller erfarenheter men också i kombination med andra och deras tankar och föreställningar i relation till de vardagliga rum individer befinner - och – förflyttar sig i (Proshansky, Fabian & Kaminoff 1983, s 60). Vilket förtydligas med att individens personliga identitet inte enbart skapas i kombination med andra individer utan också i kombination med i vilka rum människan befinner sig i (Proshansky, Fabian & Kaminoff 1983, s 58).

De andra individerna med vilka individen delar de gemensamma rummen med kan vara människor från andra platser, bostadsområden, en annan stad, land eller annat. Detta kan skapa en *Vi*-känsla då en gemensam delning av ett rum formar en gemensam identitet (Hall, Coffey & Williamson 1999, s 509).

Men en identitet till ett rum skapar inte bara ett *vi* utan också ett *dom* då människan sällar bort andra människor som de inte kan tänkas identifieras med eller dela plats/rum med. Alltså att definiera var hemma befinner sig är ett sätt att visa för sig självt, för andra, vilka eller vilken plats individen i fråga vill bli förknippad med (Cuba & Hummon 1993, s 112).

I en annan undersökning påvisar kulturgeografen Eva Andersson att bostadsområdets sociala omgivning under uppväxten har betydelse för individens senare utbildningsnivå (Andersson, 2001).

Kulturgeograferna Roger Andersson och Sako Musterd (2006) konstaterar också att bostadsområdets omgivning har betydelse för individen. I detta fall att omgivningen ger

betydelse åt individen i arbetssökande eller i period av arbetslöshet (Musterd & Andersson 2006). Frågan är då vad som orsakar och leder fram till dessa effekter i bostadsområdet? Svaret är inte enkel och entydigt utan komplext och i samspel med kollektiva processer, vilket gör det svårt att skilja på orsak och verkan.

2.6 Barns platserfarenheter

Kulturgeografen Matthews (1992) anser att det finns två sätt som barn och vuxna får rumslig kunskap. Det första är genom *direkt erfarenhet* av platser, närmare bestämt genom att använda sinnen; hörseln, synen, luktsinnet, känseln och rörelser. För ett förtydligande genom att kroppsligt och personligen uppleva platsen individen vistas på. Det andra sättet är genom kommunikation med andra människor, det vill säga *indirekt erfarenhet*. Detta massutbyte med media, så som tidningar, tv, radio och Internet ger människan ett direkt utbyte av erfarenhet från platser och förmedlingen av platser (Matthews 1992, s 65).

Barn är den kategori som upphämtar kunskapen av platser först genom *direkt erfarenhet* innan den förtydligas genom indirekt erfarenhet (Matthews 1992, s 7–54).

2.6.1 Känslor av hemmahörande

För att kunna utveckla känslor av hemmahörande till en plats anses erfarenheter, minnen, kunskap, sociala relationer som viktigt. Detta enligt forskningen om *place attachment*, översatt på svenska, *geografisk förankring*. Där är tiden också en prioriterad variabel för platsen, dels för att det tar tid att ”rota sig” och dels för ju längre vistelsen på en plats blir, ju fler bilder, minnen, kunskaper, erfarenheter och sociala relationer skapas, vilket frambringar en mening åt platsen. Denna mening behöver inte alltid av minnen eller erfarenheterna framstå i positiv dager för att individen ska känna ett hemmahörande till platsen (Vilhelmson 2002, s 30, 34, 35).

För det flesta människor är det ett viktigt individuellt behov att känna sig hemma någonstans. Men var detta hemmahörande befinner sig är ytterst personligt och det finns många olika, och

olika stora platser för hemmahörande. Känslan av hemmahörande för individen kan kopplas till ett land, en stad, ett bostadsområde, uppväxtorten, ett hus eller flera av dess rum eller andra samtidigt (Hall, Coffey & Williamson 1999, s 509).

Uppväxtorten och tiden för uppväxten är den period i livet som kan utveckla starka bindningar till den platsen och det är där de första känslorna för platsen grundläggs (Altman & Low 1992, s 9).

Barn utvecklar känslor av hemmahörande till en plats genom *nyttjandet* av platser i sin närmiljö. Ju mer barnet använder platsen, desto större känsla och kunskap skapar den för platsen (Christensen 2003, s14–21).

Men användningen av platsen ger inte bara en känsla utan skapar även förståelse för barnet självt genom nyttjandet av platsen men också genom tidigare erfarenheter och minnen av rummet. Detta skapar stegvis en ökad rörelsefrihet när barnet blir äldre då användandet av platsen utökas genom större rörlighet mellan bostaden, bostadsområdet och till andra platser i närområdet (Ibid 2003).

För barns känslor av hemmahörande i närområdet är sociala relationer av betydande vikt. I en engelsk studie fick barn en förfrågan om var de ansåg sig ”höra hemma”. Där framgick det att de sociala relationerna för barn var viktigare än den fysiska platsen i sig. De personliga sociala relationerna gav en känsla av tillit och trygghet, vilket också var avgörande för de fritidsaktiviteter som nyttjades av barnen. Det framkom även att skolan var viktig, men framförallt tiden på skolan, då tiden kunde utnyttjas tillsammans med kompisarna. Skolan bidrog på detta sätt till en identitet och tillhörighet i bostadsområdet, dit barnet bland annat kunde använda sin tid. Detta ställer också krav på de sociala relationerna, så de kan bidra med en känsla av hemmahörande (Morrow 2003, s 162–183).

I en annan engelsk studie på ungdomar mellan 15 till 21 år framgick det att de ungdomar som inte kände sig hemma i sin boendemiljö på grund av att de ansåg denna vara ”tråkig”, slöt sig i stället till andra platser i närområdet som gav dem ett hemmahörande så som staden, parken eller puben (Watt & Stenson 1998, s 259). Detta var ett sätt för ungdomarna att distansera sig från sin ”tråkiga” boendemiljö och valde då i stället platser som ansågs av ungdomar vara mindre tråkiga, eller mer korrekt ett ”inneställe” som ungdomarna kunde ansluta sig till (jämför Gustafson 2006, s 30, Watt & Stenson 1998, s 259).

Detta kan uttryckas med att individers identifikation med platser ger en känsla av hemmahörande till platser (jämför Cuba & Hummon 1993, s 117).

I en svensk kulturgeografisk avhandling om mobilitet i tid och rum beskrev ungdomarna sin uppväxtmiljö och ort som ”hemma-hemma”. Hemma-hemma var den plats som för dem ansågs vara hemma. Tiden för platsen ansågs för ungdomarna vara viktig, ju längre tid på den hemmahörande platsen, ju mer hemma-hemma kände ungdomarna sig. I detta ska inte relationerna på platsen förglömmas då det skapade ännu ett band till hemma-hemma platsen. För vissa ungdomar kunde denna hemma-hemma- känsla försvagas om de människor de växt upp med i närmiljön flyttat, vilket också var känslan om föräldrarna flyttade från platsen. Andra tyckte att studieorten dit de flyttat var hemma, medan uttrycket för hemma-hemma fortfarande var uppväxtorten, speciellt då om betydelsefulla sociala relationer fanns kvar. Några hade lätt för att känna sig hemma på många nya platser och ansåg sig inte ha ett behov för ett hemma-hemma för uppväxtorten medan somliga inte hade känslan av ett hemmahörande någonstans (Jonsson 2003, s 49–53).

2.7 Flyttmönster

2.7.1 Människan rörelsemönster

Landsbygden med dess flyttmönster har länge omtalats och omskrivits i studier och uppsatser. Studier gjorda på att landsbygden riskera att utarmas då flyttningsproblematiken är stor. Sådana studier är gjorda bland annat kring Norrlands inland, Bergslagen, Dalsland och Tornedalen (Svensson 2006, Waara 1996).

Waara (1996) genomförde på 90-talet en studie på ungdomar som bor i gränslandet mellan Sverige och Finland. I denna undersöktes ungdomarnas attityd till dess framtid och attityden till det samhälle Tornedalen som de under den tiden levde i.

2.7.2 Det yttre formar individen

Waara (1996) betonar socialiseringsprocessen som ett led på vägen från ungdom till vuxen. På vägen mot vuxenlivet präglas ungdomarna av sociala, kulturella och samhälleliga ramar. Familjen är det första som formar individen genom dess värderingar, sociala beteendenormer och könsroller (Waara 1996, s 26). Globaliseringen är den andra yttre påverkan. Globaliseringen påverkar individen i det den inte självt har möjlighet att påverka i eller styra över, så som rörligt nätverk, massmedia och föränderligt sysselsättningsläge (Waara 1996).

Tidigare i historien var barnets väg till arbete eller annan sysselsättning mer planerad. Flickan tog sig för sysslorna i hemmet och pojkarna följde efter i pappans sysselsättnings fotspår (Hagström 1999, s 12). Vägen idag till vuxenlivet är mer diffus än så menar Waara (1996). Idag är det ingen självklarhet, trots med en adekvat utbildning att individen får ett jobb på arbetsmarknaden. Ungdomarna kan inte heller försäkra sig om att får bo kvar på sin uppväxtort då sysselsättningsläget är i ständig förändring och bostadsorten inte tillhandahåller just önskemålet om en specifik utbildning (Waara 1996). Barnafödande har förflyttats upp i ålder och klyftorna emellan generationerna ökar vilket medför att kulturen inte överförs på samma sätt som tidigare. Ungdomarnas skapar sig i stället genom kamrater och massmedia, familjen anses inte utgöra samma roll längre för kulturutbytet (Waara 1996, s 31).

Kultursociologerna Trondman (2001) och Ziehes (1989) menar i sina verk att vara ung i det senmoderna samhället innebär en förlängd ungdomstid. Ungdomarna ställs inför krav på längre studietid och förändrande villkor i form av exempelvis en förflyttning till nya mål. Detta utgör en stor osäkerhet på att vilja ta klivet in i vuxenvärlden (Trondman 2001, Ziehes 1989).

2.7.3 Skilda rum - olika möjligheter

För många ungdomar innebär ordet vuxen och att ingå i vuxenlivet en förklaring på att individen i detta skeende står på egna ben, har tillgång till eget boende och klargjort brytningsprocessen från sin barndom. Processen till vuxen och dess identitet leder fram till, enligt Waara (1996) en rumslig företeelse. I miljön där människan befinner sig och lever

kallar Waara för just rum. Olika människor lever i olika rum beroende på att de befinner sig i olika sociala sammanhang. När individen gör en förflyttning eller flytt till annan ort, byter den också rum. Alltså olika barn och ungdomar i världen befinner sig på olika rum och har olika potentialer beroende på var de nu är bosatta (Waara 1996, s 68). I Waaras (1996) studie framkommer det att individer som hade en stark förankring till sin hemort och lokalsamhället var mer benägna till att stanna kvar. Andra ville flytta till städer som erbjöd annat utbud än den egna orten. Just variationen av utbud som den egna staden eller orten inte kunde tillhandahålla var en stor variabel till att flytta (Waara 1996, s 69).

2.7.4 Ett objektiva och ett subjektiva perspektiv

Waara (1996) belyser två olika aspekter på valet av flytt. Dels ur ett objektiva synsätt som behandlar aspekten om det finns utbildnings- jobb- möjligheter på en ort, dels den subjektiva aspekten som i stället ser till ungdomens inre upplevelse av orten, alltså om orten ger individen utrymme till att utvecklas på och/eller hur han eller hon utifrån dess inre anser det vara en ”bra” ort. Individen kanske drömt om att utvecklas på just den orten. För många ungdomar anses det naturligt att flytta från en mindre ort till en större, dels på grund av olika utbud men också att arbetsmarknaden ifrågasätter andra erfarenheter än just de som finns på lokalorten. För att erhålla dessa erfarenheter är ett val i detta att flytta. Vissa väljer att flytta för en tid för att sedan återvända, andra att flytta för gott (Waara 1996, s 70-71).

Sociologen C Wright Mills (1997) menar att människan inte kan förklara andra individers subjektiva erfarenheter, handlingar och/eller upplevelser om det inte sätts i perspektiv till de objektiva strukturella synvinklarna. Först då är det hanterbart och framgångsrikt. Människan måste också sättas in i sitt relationsmässiga, biografiska och historiska sammanhang. Alltså samhället måste sätta den egna individens personliga uttryck och problem gentemot det samhälliga problemet som föreligger (Mills 1997).

2.7.5 Pull- och Pushfaktorer

Migration och människors rörelsemönster kan tolkas med hjälp av *pull-* och *pushfaktorer* (Knox & Marston 2007) Dessa faktorer kan påverka människans benägenhet att antingen stanna eller lämna en plats eller region. Exempel på pullfaktorer är närheten till natur, trygg arbetsmarknad, möjlighet att påverka och i övrigt ett balanserat samhälle, vilket kan sammanfattas med faktorer som ger människan bra livskvalitet. Pushfaktorer kan vara dåliga utbildningsmöjligheter, långa och tidskrävande pendlingsavstånd och bristfällig arbetsmarknad (Knox & Marston 2007, s 109).

3. Metod och material

3.1 Metodologiska utgångspunkter

Den metodologiska ansatsen för undersökningen är såväl kvantitativ som kvalitativ. Den kvantitativa metoden har använts genom användning av en enkätundersökning. Jag har valt att göra en vanlig kvantitativ analys av enkäten men att även göra en kvalitativ analys av materialet, då enkätundersökningen lämnade ett visst utrymme för egna kommentarer.

Med de frågeställningar som jag valt, kan det anses mest lämpligt att använda en kvalitativ metod utifrån intervjuer som ger ett djup i frågor istället för en generalisering utifrån ett större material. Varför har jag då i stället valt en kombination av dem båda metoderna, samt samma enkätundersökning som undersökningsunderlag? En kombination är lämplig utifrån många aspekter. För att ett uttalande om generalitet på en större grupp eller område ska kunna ges är den kvantitativa metoden ofrånkomlig. Denna undersökning innehåller en representativitet på 78 respondenter. Utifrån den kvantitativa undersökningen har jag sökt så många svar som möjligt ur eleverna i årskurs nio på den valda platsen och hur dessa förhåller sig till sin hemstad utifrån olika frågor. Utifrån en kvantitativ metod kan svaren bli direkt mätbara då undersökningsgruppen är vid. Denna metod fokuserar på den numeriska relationen mellan mätbara komponenter. Ett isolerande görs av egenskaperna i vilken datauppgifterna kvantifieras. Detta ger reliabilitet i undersökningen (Jacobsen 2002).

En kvalitativ metod i gengäld kompenserar den kvantitativa metodens svagheter. Den kvalitativa metoden innehåller en styrka i att fördjupa sig i och utveckla individuella människors aspekter på nära nivå. Den kvalitativa metoden har använts genom att jag gått in på djupet med varje enskild enkät så som det sker vid utläsandet av intervjuer och lärt känna individen som svarat på enkäten och utifrån det sökt kategorier. Den kvalitativa metoden har använts på den rad i enkätundersökningen som gav ett mindre utrymme för elevens egna kommentarer i studien, vilka jag noga studerat för att kunna göra en kvalitativ analys. En kombination med det kvantitativa generella synsätt tillsammans med det kvalitativa nära nivå synsätt ger denna studie en större förståelse och en mer samlad helhetsbild som jag utifrån denna undersökning avser visa. En kombination ger en hög validitet, alltså att jag avser mäta och undersöka allt det som kan undersökas (Flowerdew 2005).

3.2 Barn som respondenter

Jag har utsett barn som respondenter för studien. Flera forskare väljer att undvika barn i studier då dessa anser att de inte kan förstå ”barnens värld”. Kulturgeografen Aida Aragao-Lagergren (1997) menar att bara göra ett undvikande av att fråga barn är ett sätt att upprätthålla vuxnas makt över barn. Pia Christensen (2003) anser att barns kunskap om platser är likställd med vuxnas men att kunskapen om platser ligger på olika kunskapsnivåer. Om vi bara ställer frågorna direkt till barnen, utan att influera dess föräldrar, kan barnens värld begripas (Scott 2000).

3.3 Enkätundersökningen

Frågorna i enkäten rör respondenternas attityd till sin hemstad och om olika bakgrundsvariabler spelar in och roll dels för attityden men dels för framtidstänkarna och om det finns något samband emellan dessa. Enkäten har besvarats av 78 respondenter varav 38 flickor och 40 pojkar. Enkäten bestod sammanlagt av 36 frågor (se bilaga 1). För att svara på frågorna kryssade respondenterna i en skattningsskala. Frågorna som ställdes handlade om respondenternas upplevelser av hemmiljön och staden. Svaret kunde respondenterna kategorisera utifrån skattningen: Stämmer helt, stämmer i viss mån, neutral, stämmer nog inte och stämmer inte alls. De svaren som inte kunde besvaras på skattningsskalan, besvarades utifrån typen ja och nej. Det fanns också frågor som respondenternas skulle besvara utifrån en mer skrivande text. I dessa fick respondenterna berätta om deras ålder, var de var uppvuxna, var deras föräldrar var uppvuxna och förgående arbetsuppgifter/jobb, vad området hette där respondenterna bodde och hur länge respondenterna bott just där. Ett sammanställande av den kvantitativa metoden utifrån respondenternas skattning visas i tabeller och diagram som visas senare i uppsatsen. De frågorna som inte bestod av skattningsskalor sammanställs utifrån skrivande, formulerande textsvar.

Utläsandet av enkätundersökningen utifrån den kvalitativa metoden har skett genom att se till djupet på varje enskild individ utifrån de svarsalternativ som respondenterna valt att förtydliga genom skrivande text i enkäten, i vilket en kategorisökning för varje svarsalternativ

utmynnats. Detta har sedan sammanställts i resultatet där fingerade elever som utkristalliserats sig.

Sammanställningen av enkäten har begrepp av värderande natur så som: bättre, sämre, påverkan och krav. Detta kan möjligtvis vara ett försvarande för läsaren då tolkningen av begreppen är relativa och att möjligheten till en mätning av graden sämre och bättre är nästa intill omöjlig, bara generella överblickar kan ges. Detta innebär att det aldrig kan ges något exakt matematiskt svar inom de humaniora forskningen. Det är alltid svårt att förklara vardagliga begrepp men min förhoppning och uppfattning är att respondenterna har någorlunda klar uppfattning av vad som efterfrågades. Efter insamlandet av enkäterna ställde jag frågor till samtliga respondenter som ingick i studien om det fanns några frågor eller begrepp som behövdes förtydligas eller förklaras ytterligare än det som redan skrivits på enkäterna. Dessa följdfrågor ställdes för att respondenterna skulle känna att de förstätt frågorna men också att respondenternas gav svar på det som efterfrågades utifrån deras uppfattning. Svaren på dessa frågor gav mig ett bekräftade på att det inte fanns några svårigheter att uppfatta och tolka de ställda frågorna eller begreppen.

3.4 Motsatsparet hermeneutik och positivismen

Enkätundersökningen har tolkats utifrån två synsätt. Det första utifrån en kvantitativ metod och den andra utifrån en kvalitativ metod. För att nå en helhetsbild för undersökningen avser jag tolka utifrån både hermeneutiken och positivismen (Jacobsen D-I, 2002).

Utifrån hermeneutiken vill jag nå respondenternas upplevelser och tolkning av sin egen stad. Hermeneutiken förstå händelsernas individuella insida som beskrivs genom en process av en dialog mellan forskaren och den person som undersöks. Hermeneutiken strävar efter att nå kunskap om människan genom förståelse, genom inlevelse och genom att tolka människans upplevelser och handlingar. Forskaren tar inte ”objektet” i besiktning utan låter i stället ”subjektet” förklara sig och tala. Hermeneutiken innehar två inriktningar, en metodologisk som ger ett beskrivande *utifrån hur vi tokar* och en inriktning utifrån filosofisk-ontologisk som i stället beskriver *innebörden av att tolka*. Innebörden är ett sätt att uppfatta och förstå människors tankar och handlingar (Ibid, 2002).

Positivismen söker i stället förstå det lagmässiga, alltså det generella till skillnad från hermeneutiken som söker det unika och säregna. Positivister ser i stället verkligheten som linjär och det som inte går att mäta eller väga är inte av intresse. Utifrån positivismen vill jag nå det generella i min studie, alltså 78 respondenters attityd till sin hemstad (Ibid, 2002).

Positivismen och hermeneutiken kan tolkas som ett motsatspar. Hermeneutiken vill nå det särpräglade och positivismen det allomfattande. Motsatsparet skiljer sig också åt gällande undersökningsmetod, där positivismen använder sig av en deduktiv undersökningsmetod i vilket det når en distans till sin forskning. En deduktiv datainsamling, undersöker från teori till empiri. Vilket kan förtydligas utifrån att forskaren har vissa förväntningar innan undersökningstillfället. I vilket forskaren sedan undersöker om verkligheten uppnår ens förväntningar vid en undersökning. Hermeneutiken använder sig i stället av en induktiv datainsamling, i vilket den i stället kräver närhet till sin forskning. En induktiv datainsamling studerar istället vägen från empiri till teori, vilket förtydligas utifrån att forskaren utan förväntningar samlar in väsentligt material som sedan kategoriseras. Utifrån ett deduktivt insamlingsätt skildras verkligheten i sitt givna sammanhang och härifrån utvecklas teorier och inte utifrån förutfattade meningar och förväntningar (Ibid, 2002).

I en kombination av ovanstående datainsamling och undersökningsmetoder når jag både det generella och det säregna.

3.5 Analytiska utgångspunkter

Studien för min uppsats är baserad på barnens attityder till sin hemstad och om variablerna så som omgivning, trivsel, trygghet, natur och familj spelar in i barnens framtidstro om sin stad. Och vad som är det huvudsakliga skälet till flytt från sin hemstad och om sin stad skulle kunna vara dens boende om 10-20 år och eller att barnet ser sin framtida familj med barn att växa upp precis på ett sådant sätt som det nuvarande barnet fått uppleva. Vad och vilka variabler är det som påverkar dessa val? För ett underlättande av utläsandet av alla svar har jag valt att i analysen utgå ifrån tre huvudvariabler. Den första variabeln utgår ifrån familj, där syskon och kompisar ingår, den andra utifrån attityden om sin hemstad, den tredje utifrån vad som upplevs av vikt för den egna individen. Dessa variabler ställer jag sedan emot varandra

för att jämföra eventuella skillnader och eller likheter i barnens uttryckssätt och attityder. Jag sammanställer sedan detta resultat för diskussionen till ett subjekt och ett objekt perspektiv. Där den objektiva aspekten utgår ifrån huruvida det finns utrymme för utbildning, jobb eller någon form av vidareutveckling på platsen och den subjektiva aspekten utifrån individens inre, om staden är en bra ort att växa som människa på.

3.5.1 Urval och avgränsning

Urvalet till enkätundersökningen gjordes utifrån att jag valde den skola som ligger centralt i staden och där eleverna inom stadsgränserna tilldelas plats. Det fanns under undersökningen gång även en annan skola i staden, vilken i dagsläget år 2011 inte längre finns tillgänglig. På den skolan placerades de elever som hade en längre åsträcka med buss än fem kilometer till skolan, vilket därför betecknas utifrån folks och min egen uppfattning för "byskolan". Då min undersökning utgår ifrån att undersöka elevernas uppfattning om sin stad, valde jag därför den skola som bestod av de eleverna som till vardags bor i och eller bor i närliggande nära by till staden. Målet var att nå alla niondeklassare på "stadsskolan", vilket inte uppnåddes då en del eleverna vid undersökningstillfället var hemma på grund av sjukdom eller andra faktorer. Dessa frånvarande elever kontaktades senare vid annat tillfälle för nytt försök till att nå deras svar. En del svar kom in men dock inte alla. För att undersökningen skulle kunna genomföras kontaktades rektorn på den valda skolan för ett godkännande. Sedan kontaktades klassföreståndarna per telefon för respektive niondeklass och varje elev för undersökningen fick en lapp hemskickad av mig där jag skrivit ned en berättelse om min studie och frågar sedan i brevet om barnets målsmäns godkännande för att deras barn får deltagande i undersökningen. Dessa lappar hade sedan barnen med sig till skolan vid undersökningstillfället. De barn som glömt lappen hemma eller på annat sätt valt att inte inneha lappen vid tillfället, kontaktades föräldrarna per telefon. Detta för att inte utsätta mig självt för eventuella risker som kunde följt om målsmän svarat nej på barnets deltagande och att barnet sedan valt att svara då den glömt lappen hemma. I skolan fanns fyra klasser med elever i årskurs nio. Utifrån mitt urval gick enkäterna ut till 78 elever. De elever som besvarade enkäten var inskrivna under läsåret 2008-2009 för årskurs nio. Att sammanställa de besvarade enkäter är tidskrävande och därför skulle ett större antal enkäter därför inte vara möjlig för denna studie. Det hade varit av intresse och gjort en ytterligare studie på om det

skulle finnas några eventuella skillnader med ”stadsskolans” resultat mot ”byskolan” i variablerna och eller attityder mot den egna staden.

3.5.2 Bortfall enkät

Via klasslistorna som jag fått tilldelat mig av klassföreståndarna för respektive nionde klass, skulle det sammanlagda elevantalet för alla fyra klasserna vara 103 elever. Det var inte möjligt att tillgå alla eleverna vid undersökningstillfället då någon klass var uppdelad vid tillfället och några klasser hade färre kursdeltagare än vad klasslistorna angav och någon/några elever var borta på grund av sjukdom eller annat godkännande av lärare. Således nåddes enkäterna ut till 78 elever, vilka var och en fick en enkät. Vilket innebar ett bortfall på 25 stycken obesvarade enkäter.

I enlighet med Ejvegard (2003) ska ett vetenskapligt hållbart kvantitativt material bestå till minst 40 enkäter. Studier gjorda med ett lägre antal än 40 enkäter ska därför alltid anges i procentenheter och inte i antal. Trots mina 78 enkäter väljer jag i hela undersökningen att nämna mina svar i antal istället för procentenheter då jag anser att antalet 78 st. är relativt litet till antalet och då jag vill undvika uppkomsten av missförstånd om procentenheter används. Då jag överstiger 40 enkäter uppnår jag måttet för en vetenskaplig studie.

3.5.3 Genomförande

Enkätundersökningen är utförd på vårterminen år 2009. Enkäten består av några frågor med skattningsskala, och några frågor med fria svar (Bilaga 1.) .

Enkäterna lämnades ut personligen i klasserna till respektive elev, detta för om eventuella frågor kunde dyka upp under undersökningens gång fanns jag tillgänglig till att förklara och svara på dessa frågor. Anonymiteten säkerställdes så långt som möjligt eftersom jag vid insamlingen inte visste vilka elever var. Jag valde att innan enkäternas utdelning använda mig av folk i min omgivning i olika åldrar till att tolka mina ställda frågor för undersökningen. Detta för att söka ett bekräftande till om frågorna var ställda rätt och om tolkningskoden var lätt och förståelig. Ett bättre underlag för detta hade varit att göra en för- undersökning på en klass i den ålder som respondenterna hade, detta hade kanske gett ett mer ”rätt” svar.

Utskrivandet av det kvantitativa datamaterialet har skett i skepnad i form av diagram som utförts i programmet Microsoft Office Excel och utifrån det kvalitativa datamaterialet har utskrivandet skett utifrån skrivande text i programmet Word. Endast svarsalternativen som respondenterna angett i enkäterna har används i studien.

3.5.4 God etik

Jag avser grunda min undersökning på god etik. Jag som författare för arbetet skall därmed vara väldigt noggrann och sanningsenlig i det jag avser undersöka och dess ställningstaganden. Författaren ska också öppet redovisa utgångspunkter, metoder och resultat. En författare får aldrig någonsin skriva av någon annans resultat, det vill säga plagiera. Användningen av andras forskning ska behandlas med respekt och rättvisa. Vid framtagandet av studier använder sig ofta författaren av försökspersoner, så som intervjuperson eller ifyllandet av en enkät, dessa personer ska aldrig känna sig illa behandlade utan med stor aktning. De nu genomförda enkäterna har i möjligaste mån garanterat respondenternas anonymitet. Jag var mycket klar i informationen som gavs att de elever som valde att svara, ställde upp frivilligt och att de när som helst kunde välja att avbryta sin medverkan. Jag informerade särskilt om att de inte skulle skriva något som var så udda så att man kunde identifiera personen i fråga, om de inte ville att det skulle komma fram. Jag informerade också om att jag fanns till förfogande per telefon under vissa veckor som studien sammanställdes i fall eventuella frågor efter tid skulle dyka upp, denna information gav även till målsmännen i brevet och till klassföreståndarna för klasserna.

Jag anser att samtliga elever som varit med i denna studie fått information om vad forskningsetik innebär och utifrån detta också därför garanterats anonymitet.

3.5.5 Validitet och reliabilitet

Validitet och reliabilitet förklaras utifrån studiens tillförlitlighet. Validiteten innebär att jag studerat det jag hade som avsikt från början att studera, och reliabiliteten innebär att jag noggrant redovisat hur studien har genomförts i alla avseenden, så att läsaren kan bedöma om resultaten av undersökningen är rimliga. Då denna undersökning bygger på känslor, attityder

och upplevelser inför respondenternas hemmiljö är det viktigt att vara observant på hur svaren görs mätbara.

Validiteten i min undersökning är ett sätt att visa på hur jag lyckats tolka respondenternas svar rätt. Frågan som ställs då är hur jag mätt och analyserat respondenternas svar? De frågor och oklarheter som dök upp under undersökningstillfället gav jag ett utförligt förklarande till. Detta för att respondenterna inte skulle behöva gissa sig fram till svarsalternativet, då frågorna för dem inte var helt klara. Det var endast ett fåtal som inte kryssat i alla svarsalternativen på skattningsskalorna. Jag bedömer det som att validiteten är säkerställd och att respondenterna var medvetna om frågornas innehåll och mening.

Reliabiliteten, som innebär att studiens mätinstrument ska ge mig så tillförlitliga och stabila värden som möjligt inte är inte helt säkerställt. Då minst tusen människor, enligt Weidersheim (1991) ska ingå i en undersökning för att fastställa ett vetenskapligt resultat. Tusen individer innehåller inte min studie, utan är en liten undersökning från en specifik skola, där jag endast där kan dra mina generella ståndpunkter ifrån.

3.5.6 Metoddiskussion och metodproblematik

Användandet av en enkätundersökning kan innebära en osäkerhet och en svårighet att för mig som forskare, att veta om respondenterna svarat på det som avses men också en svårighet i att tolka. Enkät svar ger också anledning till fördjupande frågor i form av intervjuer om sådan som fångar forskarens intresse för studien. Trots denna problematik valde jag ändå enkät som undersökningsmaterial. Utifrån kombinationen av användandet i både hermeneutiken och positivismen anser jag att styrkan i studien finner sig i svaren och utger en bättre förståelse och svar till attityderna. Antalet enkäter som ligger till grund för denna uppsats anses vara tillräckligt många för att utgöra en vetenskaplig grund. Genom besvarade enkät svar har attityder och trender kunnat urskiljas utifrån uppfattningar om rummet, attityder på den egna staden, att vilja flytta eller stanna kvar samt hur framtidstron för staden Simrishamn ser ut. Och utifrån ett visst eget personligt svar kan en helhetsbild urskiljas trots ej användning av intervju som undersökningsmetod. Det personliga mötet med eleverna vid undersökningstillfället tror jag gett eleverna ett större intresse till ett besvarande av enkäterna än om de fått det skickade till sig per post eller e-post.

En brist i undersökningen är att de svar som varit ofullständigt besvarade och inte kunna användas har strukits och uteslutits ur resultatet för studien då dess relevans inte ger någon tyngd åt resultatet. Metodvalet är dessutom knutet till element av tolkning, vilket kan påverka graden av reliabilitet. Då reliabilitet är förankrat med begreppet sanning, som enligt en del hermeneutiker inte kan existera: ”det finns ingen statisk relation mellan tolkningar och sanning”. Vilket kan uttryckas utifrån att det inte finns någon mening att se på en tolkning som osann eller sann. (Starrin et al, 1994, kap.3).

Ett annat problem för studien skulle kunna vara mitt intresse, engagemang och min uppväxt i staden Simrishamn, då en subjektiv skildring ges i stället för en objektiv. Jacobsen menar att forskarens åsikter inte får färga studien utan menar att en objektiv verklighet ska studeras (2002). Detta ser jag i stället som en styrka då jag växt upp i staden, valt att flytta till annan ort en viss tid men sedan flyttat tillbaka. Som ger en mångsidig förståelse och erfarenhet för attityderna, stadskontexten och elevernas situation. Men också vikten av att alla attityder och aspekter för studien är viktiga och inget av detta ska bli förbiset. I valet att använda både kvalitativ och kvantitativ metod för min studie utifrån en enkätundersökning minskar min subjektiva bedömning då mina förkunskaper och eventuella förutfattade meningar får mindre utrymme, vilket jag anser vara adekvat för studien.

4. Bakgrund

Att definiera och referera till begreppet *småstad* är komplicerat på grund av att det inte är ett entydigt begrepp som alla kan förhålla sig till utan att begreppet definieras utifrån subjektiva värderingar. Utifrån vykort, turistbroschyrer och folkmun blir ofta begreppet småstad förknippat med gemenskap, trivsel, lugn och trygghet. På turistbroschyerna går det ofta att läsa om småstadens närhet, dess idyll med dess charmiga småstadskaraktär. I föreliggande fallstudie kommer ungdomars attityd till sin egen småstad, Simrishamn, att undersökas.

Simrishamns kommun ligger i det sydöstra hörnet av Skåne (se figur 1.) och har en folkmängd på 19 297 invånare (www.scb.se). Av dessa bor cirka 6000 i själva staden Simrishamn. Kommunen har en totalyta på 393 kvadratkilometer och omfattas förutom av staden Simrishamn samt andra små och medelstora tätorter även av jordbruksmark och skogs- och ängsmarker (www.simrishamn.se),(se figur 2.).

Simrishamns kommun erbjuder också ett kustlandskap med långa och breda sandstränder, klippig kust samt små genuina fiskelägen. Simrishamn eller ”hjärtat av Österlen” som det också omnämns, är även ett populärt turisthik om somrarna. Turister besöker bland annat Kiviks marknad, konstrundan och Äppelmarknaden och platser för turistupplevelser är många.

Simrishamn är också en stad som bevarat sin karaktär av småstad. Simrishamns stad har exempelvis varken parkeringsmätare, trafikljus eller lappvisor och dess natur skapar både en idyll och ett lugn. Simrishamn som småstad kännetecknas också av att erbjuda invånare och turister närhet, vilket shoppingstråket stadens centrum bidrar till (www.simrishamn.se).

Figur 1

Figur 2

Figur 1: Visar på en Skånekarta där staden Simrishamn infinner sig

Figur 2: Visar enbart på Staden Simrishamns gränsområde.

Småstadens och landsbygdens förändring och kris har av många forskare tidigare beskrivits, där den största förändringen är avflyttning främst bland de unga. Genom flyttningarna riskerar många byar och mindre områden att utarmas. Det finns flera exempel på detta i Sverige, några av dessa är till exempel Dalsland, Tornedalen och Norrlands inland (Svensson 2006, Waara 1996).

Sällan brukar sydostskånska regionen beskrivas på det viset och absolut inte semesterparadiset Österlen, som i folkmun förklaras utifrån begreppet Sveriges Riviera, som sommartid lockar den svenska kultureliten och gärna den svenska medelklassen. Däremot brukar många turister välja att även bosätta sig på Österlen permanent eller som sommargäst. Att staden i verkligheten har en obalans i flyttströmmen där fler flyttar ut än in samstämmer inte med bilden av ett idylliskt semesterparadis med mycket turister.

Under den senaste tioårsperioden, se diagram 1, är utflyttningen större bland flickorna i åldern 15-24 år än vad den är för pojkarna i samma ålder (www.scb.se). Varför flyttar då ungdomarna ut och vad är bidragande faktorer till att ungdomarna väljer att flytta från detta paradis? Med denna studie ska jag alltså utifrån grundskoleelevers attityder och inställningar till Simrishamn försöka utröna vilka de bidragande orsakerna är och varför ungdomar kan tänkas flytta ifrån staden.

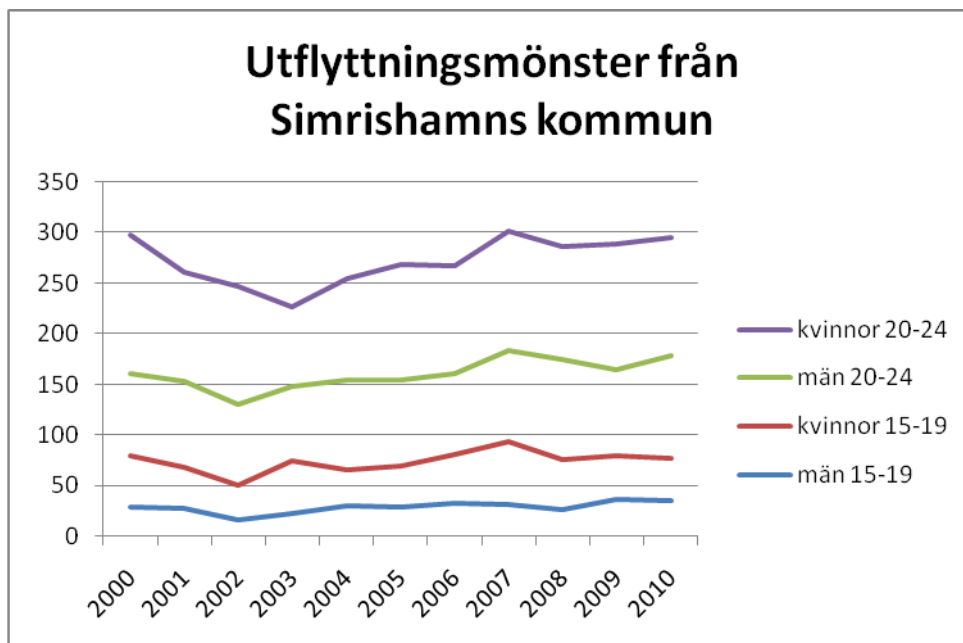

Diagram 1: visar på variationer mellan män och kvinnors utflyttningar från Simrishamn under en tioårsperiod

Grundskolverksamheten i Simrishamn är organiserad utifrån klasserna förskoleklass till skolåret nio. Både en kommunal och en fristående grundskola erbjuder barn i kommunen grundskoleutbildning och eleverna har rätt att fritt få välja skola. Österlengymnasiet, som är en kommunal skola, är ensam i sitt slag att erbjuda även utbildning på gymnasienivå i Simrishamn. Österlengymnasiet erbjuder två olika program, antingen ett nationellt program eller ett lärlingsprogram. Det nationella programmet erbjuder Barn-fritidsprogrammet, Ekonomiprogrammet, El- och energiprogrammet, Estetiska programmet, Handels- och administrationsprogrammet, Naturvetenskapsprogrammet, Samhällsvetenskapsprogrammet och Teknikprogrammet. Lärlingsprogrammet i sin tur erbjuder Barn- och fritidsprogrammet, Handels- och administrationsprogrammet, Hantverksprogrammet, Hotell- och turismprogrammet, Industritekniska programmet, Restaurang- och livsmedelsprogrammet, VVS- och fastighetsprogrammet och Vård- och omsorgsprogrammet. Ett tredje introduktionsprogram erbjuds också de elever som inte har behörighet till gymnasiet, där eleverna får hjälp med att komplettera grundskoleämnena. (www.simrishamn.se). Simrishamns kommun innefattar gymnasieskolans programuppbyggnad med texten:

Gymnasieskolan ska kunna ge eleverna största möjliga valfrihet av olika kurser. Det finns gemensamma ämnen, kärnämnena, som alla elever läser oavsett program.

Karaktärsämnen är ämnen som är karaktäristiska för programmet och som ger programmet dess profil (http://www.simrishamn.se/sv/barn_utbildning/gymnasieskola/)

Frågan jag ställer mig är om dessa program motsvarar de ungas förväntningar och val inför framtiden? Är dessa program en bidragande faktor till att eleverna väljer att flytta från Simrishamn? Problematiken kommer även den att behandlas i denna uppsats.

5. Empiri

Sammanställning utifrån den kvantitativt valda metoden, enkät. Enkäten (se bilaga 1.) bevarades av 78 respondenter, varav könsfördelningen emellan dessa var 38 flickor och 40 pojkar. Frågorna i enkäten rör respondenternas attityd till sin hemstad och om olika bakgrundsvariabler spelar in och roll dels för attityden med dels för framtids tankarna och om det finns något samband emellan dessa. Svaren från respondenterna har skildrats, analyserats och systematiserats utifrån utförande i diagramform och i skrivande text. De viktigaste kategorierna presenteras i enkla diagram som verkstälts med hjälp av Microsoft Office Excel. Den kvalitativa utskriften har utformat med fiktiva elever och utskriften har utförts med hjälp av hjälpprogrammet Word.

Sammanställningen för enkäten har begrepp av värderande natur så som: bättre, sämre, påverkan och krav. Detta val utifrån sammanställningen av skattningen för kategoriseringssvaren: Stämmer helt, stämmer i viss mån, neutral, stämmer nog inte och stämmer inte alls. Jag är medveten om att skattningen neutral kan användas på olika sätt. Antingen utifrån det valet att neutral är ett mellanläge för att inte instämma i varken mot det ena eller andra hållet, eller utifrån det val att det kan användas utifrån ett vet ej svar. Jag har valt att kategorisera utefter tre huvudvariabler i sammanställandet av enkäterna, familj, attityd till sin hemstad och vikt för den egna individen.

Denna undersökning avser inte presentera någon statistisk säkerställd representativitet utan avger ett generellt resultat utifrån vad dessa respondenter svarat. Jag har valt att lyfta fram de svarsalternativ som tydligast lyfter fram intressanta tendenser och detaljer som jag uppfattat. Kommentarer rörande hur kategorisering och skildring gjorts, ligger i anslutning till vardera diagrammet. Det som är av vikt att notera är att alla diagram visar faktiska antal och anges inte i procentenheter.

Utskriften ur det kvalitativa materialet sker utifrån fiktiva individer och dess attityd och syn på sin hemstad. Detta tillsammans med det kvantitativa materialet utger en mindre helhetsbild. Varför sammankopplingarna förhåller sig så, visas på svar i slutsatserna.

5.1 Kvantitativ analys

5.2 Attityd till sin hemstad

Hur förhåller sig elevernas attityd till sin hemstad utifrån de valda variablerna?

Som går att utläsa ur tabell 1, om Simrishamn har ett bra uteliv är inte självklart för ungdomarna, då 20 elever ligger och väger i gränslandet till neutralt tyckande och 25 elever instämmer nog inte i att staden har ett bra uteliv och 13 elever instämmer till att Simrishamn i viss mån har ett bra uteliv. Ett utläsande kan eventuellt tydas utifrån att antingen innehar eleverna inte rätt ålder för utelivet så att de kan uttala sig om det befintliga eller så utnyttjas det inte, eller så upplever eleverna att utbudet är helt okej. Många har en positiv attityd till att Simrishamn är en stad med vacker natur.

Hela 36 elever upplever Simrishamn som en tråkig stad, i vilket 23 elever instämmer i viss mån i. Eleverna har en viss åsikt kring att Simrishamn är en stad som folk utifrån gillar, men inget starkt svar. Vilket jag kan tyckas vara konstigt då Simrishamn på sommaren befolkas av många turister. Och på nästkommande fråga om Simrishamn är en turiststad, instämmer de flesta eleverna i detta. Vilket i detta nu motsäger sig varandra? Denna fråga hade varit intressant att gå vidare in på djupet med men med ett för litet undersökningsmaterial i ämnet är detta inte möjligt. Många menar att Simrishamn nog inte är en stad med framtidsutsikter, så som jobb möjligheter. Eller inte tillhandahåller de jobb som eleverna efterfrågar. Shopping verkar vara en saknad faktor i Simrishamn utifrån elevernas svar. Utifrån frågan om Simrishamn är en stad med bra skolor har 35 eleverna en instämmande attityd i viss mån till att Simrishamn är en stad med bra skolor. Flera, hela 33 elever instämmer i viss mån i att staden är anses skitig. 15 elever instämmer i viss mån i att staden är mörk, i vilket 2 elever instämmer helt i. På frågan om Simrishamn är en trygg stad är svaret osäkert, 28 elever instämmer i att så nog är fallet varav 20 elever instämmer till motsatsen att Simrishamn inte är en trygg stad. Utifrån svarsalternativet att Simrishamn är en stad med bra kommunikation till andra städer är 20 eleverna instämmande i viss mån till detta, mot att 15 instämmer inte i den saken. Där 3 av eleverna inte alls instämmer i att Simrishamn är en bra stad med

kommunikationsmöjligheter. Om Simrishamn tillhandahåller för lite parker är 13 elever helt överrensstämmande i och 17 elever instämmer i viss mån i att staden saknar parker. Utifrån frågan om Simrishamn är en stad med många fritidaktiviteter yttrycks också ett oklart svar. 4 elever är helt instämmande i att staden tillhandahåller många fritidsaktiviteter, varav 20 elever instämmer i viss mån i . Men 17 elever instämmer nog inte i att fallet är så och 4 elever menar att det inte alls är så.

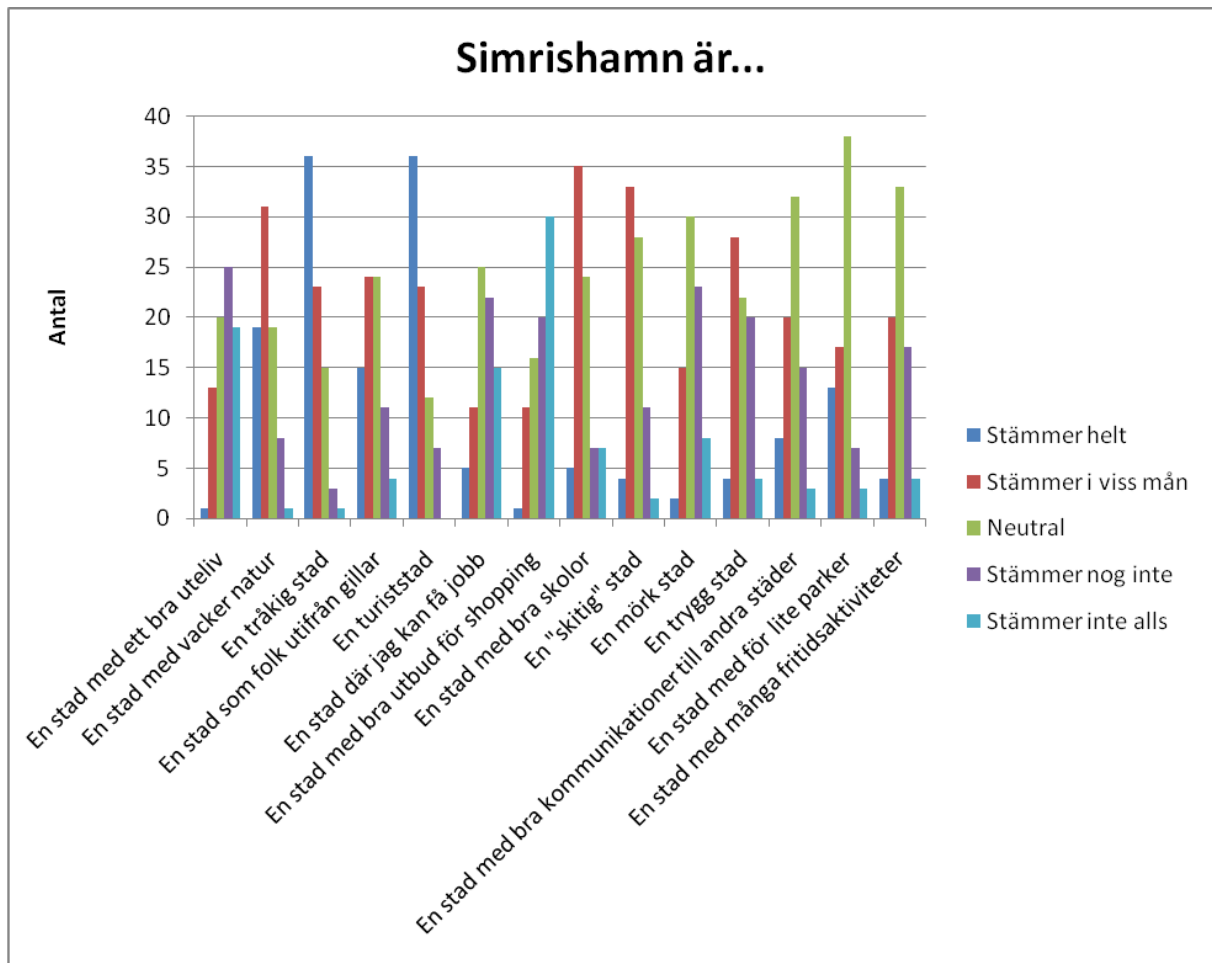

Diagram 2: Elevernas attityd till sin hemstad utifrån ett antal olika variabler.

5.3 Familj

Svarsalternativet från diagram 3 visar på att för 38 elever är det inte av vikt att bo på samma ort som sina nära. För 34 elever kan det ha en betydelse men är inte avgörande och bara 6 personer utifrån de svarade anser att det är mycket viktigt att bo nära sina kära. Detta kan

påvisa på att den egna identiteten och intresset för vad personen vill göra är viktigare än att bo nära sin familj.

En fråga ställdes angående var respondenten i fråga var uppvuxen? Där svarsalternativen kunde besvaras utifrån, där de bor nu, eller i annan stad i Sverige eller i annat land än Sverige. Svaren som kom in visar på att det flesta, nämligen hela 69 st. elever var uppvuxna där de bor nu och resterande 9 st. är uppvuxen i annan stad i Sverige. Vilket kanske senare kanske kan sammanfattas utifrån att övriga 69 elever har vuxit upp utifrån liknande kontext i vilket underlättar för en liten generalisering för just denna studie. Men även utifrån aspekten att trots boende på en och samma ort tillsammans med familj, verkar det inte vara av vikt att stanna nära ”boet”.

Finns det en större benägenhet till flytt om föräldrarna varit uppväxta på annan plats, annan stad eller utifrån annat land innan flytten mot Simrishamn? Och är detta överensstämmande med de 9 elever som innehar en annan uppväxtplats än den nuvarande bostadsorten i Simrishamn? Faktum är att föräldrarna till dessa 9 elever är alla uppväxta på annan ort än den nuvarande. I en sådan familj är kanske en av anledningarna ett öppnare klimat mot flytt, och/eller att eleverna har släkt på annat håll så det finns mindre fördelar som förankrar dem till orten de nu bor på. Om båda föräldrarna eller en av föräldern är uppväxta i Simrishamns omnejd visar det då på större tro till viljan att bo kvar? Eller om föräldrarna har annat land som uppväxtmiljö, påverkar det barnets vilja att flytta utomlands? Så blev resultatet i detta fall. De 9 eleverna som valt Simrishamn som bostadsort efter studierna hade alla båda föräldrarna med uppväxtförhållanden från Simrishamns omnejd. De 9 elever som önskade flytta tillbaka om 10-20 år hade också båda föräldrarna med uppväxtmiljö från Simrishamn. 18 elever hade en förälder med annan uppväxtort än Simrishamn och dessa 18 elever valde alla framtidsvalet att flytta till annan ort. 10 elever hade båda föräldrarna med annat land som uppväxtmiljö än Sverige och dessa 10 elever valde alla önskan till annat land som boendeort om 10-20 år. Detta resultat kan förtydligas i att de elever där båda föräldrarna hade sin uppväxtmiljö i Simrishamn skulle komma att bosätta sig i Simrishamn efter studierna, en del skulle komma att aldrig flytta och i några fall trodde de att de skulle komma tillbaka efter färdigställda studier eller jobb om 10-20 år. Detta kan påvisa en betydande känsla för orten då familj, men dess släkt och vänner kan ha en betydande roll för viljan att bo kvar. Om i stället bara en förälder kom ifrån bygden och den andre var inflyttad var benägenheten större att flytta till annan stad i jämförelse med de barnen som hade båda föräldrarna från

Simrishamns kommun. Om eleverna i stället hade föräldrarna som kom ifrån annat land än Sverige var alla de eleverna benägna att flytta utomlands efter studiernas avslutande. Utifrån det sistnämnda i valet av att flytta utomlands kanske ett resultat kan ses som att individen har ett öppnare klimat mot andra länder då föräldrarna kommer ifrån ett annat land än Sverige. Detta förtydligas med diagram 6 som just visar på var eleverna tror att de kommer att bo eller ger önskemål om vart de kommer att bo om 10-20 år. Men är det verkligen så enkelt? En komplexitet i detta följer utifrån frågan om eleverna valt att studera på Simrishamns gymnasium efter sina högstadiestudier och inte väljer att flytta.

Utifrån svarsalternativet går det att utläsa att 29 elever väljer att läsa gymnasium i Simrishamn. Dessa samma 29 elever väljer att svara att de inte vet vilken deras boendeort är om 10-20 år. 18 elever av dessa 29 elever har båda föräldrarna med uppväxtmiljö från Simrishamns omnejd och resterande 11 av eleverna har en förälder med annan uppväxtort än Simrishamn. Detta gör sammantaget komplext. Dessa elever är kanske osäkra i valet av flytt och de elever som har båda föräldrarna med uppväxtort från Simrishamn kanske har en utsaga i viljan att bo kvar men kanske också i utsagan i rädslan av att flytta då känslan till platsen är stark. De elever som har en förälder som kommer från annan uppväxtort än Simrishamn kanske också innehar en rädsla inför flytt till annan plats då denna känsla till platsen är relativt stark med både sig självt och med en förälder hemmahörande till platsen. Men också kanske en rädsla utifrån att ta steget att våga flytta, kanske klimatet är öppnare till valet av flytt då en förälder kommer från annan uppväxtort eller kanske är kravet till flytt större. Komplexiteten i detta har jag dock inte vidare undersökt, därför går det inte att i resultatet säga om att så här är fallet då ett vet ej svar på en fråga kan innehålla olika personliga aspekter och då jag ej har någon undersökning gjord i detta ämne som kan underbygga mina slutsatser i frågan. Men det är intressant för en vidare forskning.

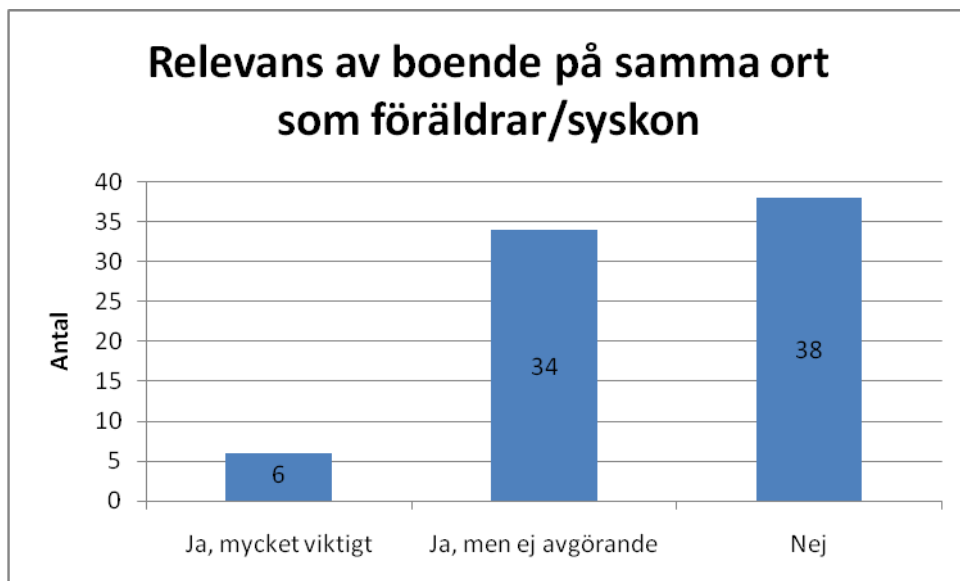

Diagram 3: Avser visa om eleven ser det som viktigt att bo på samma ort som föräldrarna och sina syskon.

En annan fråga ställdes utifrån om föräldrarna, någon av dem eller ingen av de båda har en universitets-/högskoleutbildning. Som kan utläsas ur diagram 3 har flera av eleverna, 36 st. ingen förälder med en akademisk utbildning. 27 st. har svarat att en utav de båda föräldrarna har en sådan utbildning och resterande 15 st. har båda föräldrarna med en sådan utbildning.

Påverkar föräldrar med bakgrund av universitets/högskoleutbildning valet av att studera vidare för eleverna? Det finns ett tydligt samband mellan föräldrarnas utbildningsnivå och elevernas val att studera vidare. 8 elever har valt vidareutbildning i valet av flytt som har båda föräldrarna med en bakgrund av akademiska studier. 2 elever vars båda föräldrar har en akademisk bakgrund tänker sig i stället söka jobb vid valet av flytt. 3 elever har en förälder med akademisk bakgrund som också väljer att studera som orsak till flytt. 2 elever väljer också utbildning i valet av flytt trots att ingen av dess förälder har en bakgrund med akademiska studier. Alltså i de flesta fall där eleven har båda föräldrarna med en universitets- och/eller en högskoleutbildning är valet för flytt från Simrishamn valet av vidareutbildning. Något enstaka fall svarar, trots akademiska föräldrar, att de tänker söka jobb. Alltså sambandet mellan föräldrarnas utbildning och elevens val till utbildning stärks. I det fall där en förälder har akademisk utbildning ser man inte i lika många fall i valet av studier, med ändock en del. Här finns också jobb som prioritet bland väljarna eller valet av annan anledning. Genom att se på yrkesbenämningen hos vissa elevers föräldrar går det att utläsa att ett visst

antal av föräldrarna troligtvis har en akademisk utbildning, trots att eleven valt att svara vet ej på frågan, men detta är inte vidare undersökt och lämnas därför mer detta åt spekulation än åt vetenskaplig forskning. I det fall där eleverna har föräldrar med annat arbete utan en akademisk utbildning har de flesta av barnen valt att svara i rutan annat eller jobbsök och en del har lagt till en egen anledning till flytt. Endast 3 elever har valt att vidareutbilda sig med hjälp av studier trots föräldrar med annan bakgrund än den akademiska. Det sistnämnda resultatet med 3 elever kan intet på något sätt generaliseras emot att kanske en ny trend håller på att utkristallisera sig så att barn vars föräldrar innehar en annan utbildning än den akademiska väljer att vidareutbilda sig mot den akademiska världen. Men en tanke är att de 3 eleverna vågar gå utanför sina föräldrars värld i det egna valet.

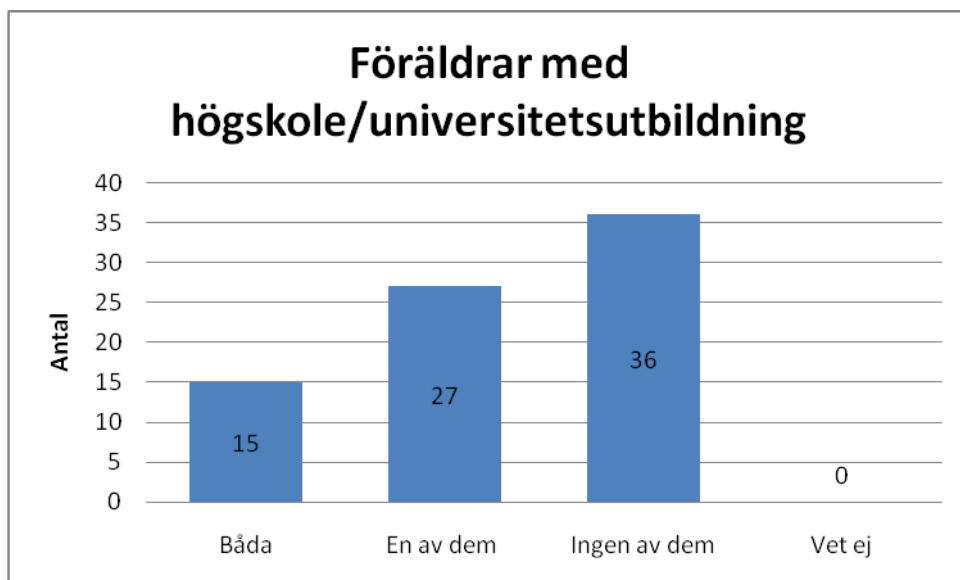

Diagram 4: Visar om föräldrarna till respondenterna har någon form av högskola eller universitetsutbildning.

5.4 Vikt för den egna individen

Inför nästkommande frågor ska det klargöras att eleverna fick information vid undersökningstillfället utifrån frågorna som löd: planerar du att bo kvar i Simrishamns kommun efter studiernas slut? Och utifrån frågan: Vad är det huvudsakliga skälet till att du

planerar att flytta ifrån Simrishamns kommun? På den första frågan gäller studietiden efter högstadiet. Och på den andra frågan gäller studierna efter gymnasietiden. Detta klargjordes med information från mig och ett förtydligande på tavlan i klassrummet.

Vilka är elevernas attityder utifrån att vilja bo kvar i sin hemstad? Som kan utläsas ur diagram 5 belyses hemstaden Simrishamn utifrån svaren att trots utbildningars slut är Simrishamn som bostadsort inte av intresse för eleverna då 36 elever svarar att de inte ska bo kvar efter studierna. 33 elever svarar vet inte, vilket kanske kan vara beroende av att dessa elever inte är på det klara hur och vilka framtidsutsikter som ska väljas utifrån jobb, utbildning eller annat. 9 st av respondenterna väljer svarsalternativet Simrishamn som boendeort.

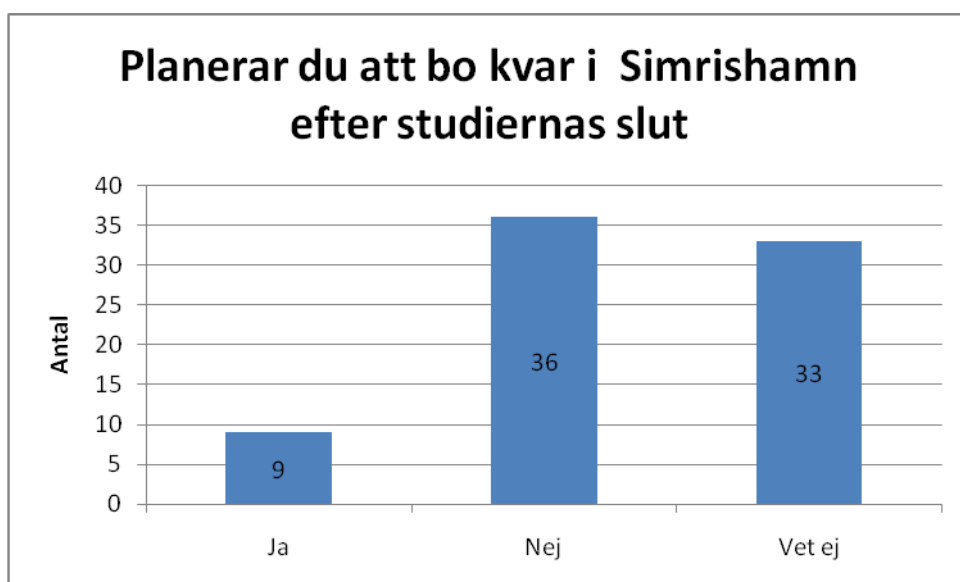

Diagram 5: Antal elever som planerar att bo kvar i sin hemstad efter studietiden.

En ytterligare fråga som ställdes i enkäten var om respondenten valt att gå på gymnasiet i hemstaden Simrishamn? Svaralternativet på frågan var antingen ja eller nej.

Utifrån denna fråga har 49 elever valt att svara att de inte tänker välja att studera på det gymnasiet som hemstaden tillhandahåller. 29 elever har valt det motsatta svarsalternativet. De tänker välja gymnasiet i Simrishamn, alltså stanna kvar. Vid undersökningstillfället fick jag veta av lärarna för respektive klass att antagningsbeskeden för gymnasierna ännu inte tillhandahållits eleverna. En tanke är därför att eleverna valt utifrån sitt förstahandsval, den

utbildning som de främst vill gå på och inte valt att svara på enkäten var de sedan i slutändan hamnade. Detta är säkert ett helt annat resultat, och för en helt ny studie att avgöra. Av de 29 elever som valt att svara att de planerar att studera på gymnasiet i Simrishamn var 18 pojkar och 11 st flickor. Detta sammanfattas utifrån att det inte finns någon direkt skillnad i kön att läsa på annan ort eller att stanna och läsa i hemstaden.

Hör valet av flytt till annan ort ihop med ett för litet gymnasieutbud i hemstaden? Eller är valet av flytt till annan ort det egentliga intresset, och inte utbudet per gymnasium? En tanke är den att möjligen spelar intresset till ortsbyte spelar roll då ungdomarna idag fritt får välja gymnasieskola i hela Skåne, då kommunerna i Skåne har en överrenskommelse i det fria gymnasievalet. Tidigare i historien, kunde bara de eleverna som valde annan utbildning än de som Simrishamns gymnasium tillhandahöll välja att gå på annan skola, om inte föräldrarna själva bekostade sitt barns transport till och från skolan. En annan anledning till flytt är det mindre utbudet av gymnasielinjer som Simrishamns gymnasieskola erbjuder och ett intresse i att få tillfälle att få se en ny plats.

Frågan är nu om detta har någon sammankoppling med valet av flytt till annan ort efter och innan studierna. Då Simrishamns gymnasieskola inte tillhandahåller tillräckligt med utbud för att ungdomarna ska vilja stanna i staden. Eller om intresset för annan ort med studier är av Försättningsvis följer frågan om var bostadsorten befinner sig om 10-20 år? Om Simrishamn kanske ökat i attraktivitet då, utifrån mina förutfattade meningar, genom att jag själv valt att flytta tillbaka efter studier.

Utifrån följande fråga går det att utläsa ur diagram 6 att 9 elever väljer Simrishamn som boendeort. 59 elever av de tillfrågade väljer annan stad som boendeort. Och 10 elever väljer att flytta utomlands. Trots mina egna erfarenheter och förutfattade meningar utifrån viljan att flytta tillbaka till sin gamla ursprungsort efter en viss tid, verkar detta inte längre vara ett alternativ för dessa ungdomar. Att ställa en fråga mot ett framtida tidsperspektiv är problematiskt, vilket jag är medveten om. Att vara elev och gå i 9:an och ställa sig till var individen i fråga befinner sig om 10 -20 år är inte självklart och inte heller kanske genomtänkt då många vägar kan förändras under tid. Jag själv var inte heller av den uppfattningen om mina framtida mål efter 9:an. Men kanske är det så att en större stad, en storstad, är av intresse, kontrasten mot den egna staden. Kanske väljer eleverna att bo kvar på den ort som de

avser studera på eller att de väljer boendeort efter jobbmöjligheter, sådana specifika jobb som Simrishamn inte har att erbjuda.

Som kan utläsas tidigare i studien är föräldrarnas bakgrund i uppväxtförhållandena av vikt i valet att bo kvar, flytta till annan stad eller annat land.

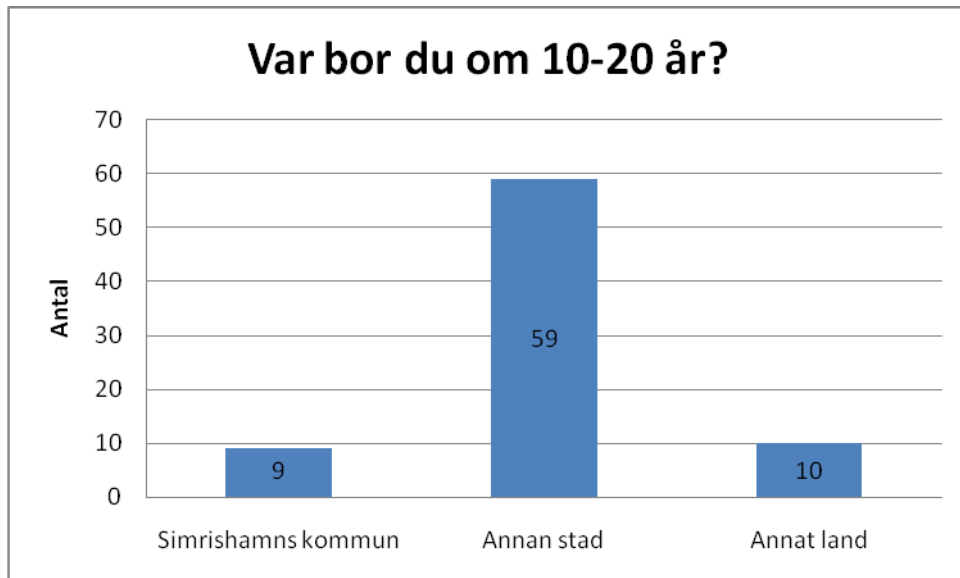

Diagram 6: Elevernas tankar kring framtida bostadsort.

Av vilka anledningar sker då denna flytt från hemstaden?

Svaralternativet för frågan går att uläsa i diagram 6 nedan. Ett antal elever har inte valt att svar på denna fråga, men 16 elever väljer att studera vidare och 12 st kommer att söka jobb. Ungdomarna är varken beroende av föräldrar eller kompisar i valet att flytta. Detta kan kopplas till tidigare digram där eleverna inte är beroende av samma bostadsort som de nära. 33 elever har valt att flytta ifrån Simrishamn av annan anledning än kategoriseringarna, där flertalet av dessa har valt att skriva varför de avser flytta ifrån Simrishamn. En av anledningarna är att staden uttrycks som tråkig av 14 elever. Detta kan utläsas som en koppling till attityden om staden, där 36 elever instämmer helt i att Simrishamn är just ”tråkig”. De uttryckta anledningarna till flytt har stor adekvat betydelse för min studie.

I ovanstående kan det utläsas att ens föräldrars bakgrund sammanfaller i valet av studier, gäller detta också i valet av att söka jobb? Alltså de elever vars föräldrar inte innehar en akademisk utbildning speglar det deras val mot jobb i stället för vidareutbildning? Endast 10

elever med icke akademiska föräldrar väljer att orsak till flytt är önskan till ett jobb. Detta uttrycks mot att det går att göra en avvägning mot att förhållandet mellan elev och föräldrar med annan bakgrund än den akademiska speglar elevens val mot att söka jobb. En intressant iakttagelse är den att 2 elever som har båda sina föräldrarna med bakgrund av akademiska studier, väljer att gå utanför sina föräldrars erfarenhet i valet att studera. De 2 eleverna väljer stället utifrån identitet och utifrån vad vederbörande vill studera. Detta kan refereras till det Hagström (1999) menar utifrån att barnen verkar utifrån egen tolkning och identitet och inte utefter föräldrarnas yrken.

Om vi ser till skillnaden mellan tjejer och killar i valet att studera vidare eller i valet att söka jobb, finns det inga sådana tydliga skillnader. Det är en jämn fördelning.

I ovanstående diagram 2 går det att utläsa att en del av eleverna tycker att det är viktigt att bo nära sina syskon och föräldrar och många till instämmer i detta, men i valet av flytt är svaret att föräldrar eller syskon inte innebär någon prioritet, alltså en paradox. Eleverna kan tänka sig bo nära sina kära men ändå är det okej att flytta ifrån dem. Detta kan förtydligas utifrån att materialet visar på att eleverna möjligtvis anser att det idag finns bra kommunikationer som gör att föräldrarna och barnen ändå kan träffas och att flytten inte anses vara långt borta, men visar också på det perspektiv att i användandet av olika sociala nätverk, communities, så bibehålls kontakten med hemmet och dess boende lättare. Men varför det förefaller sig så är i denna studie inte undersökt.

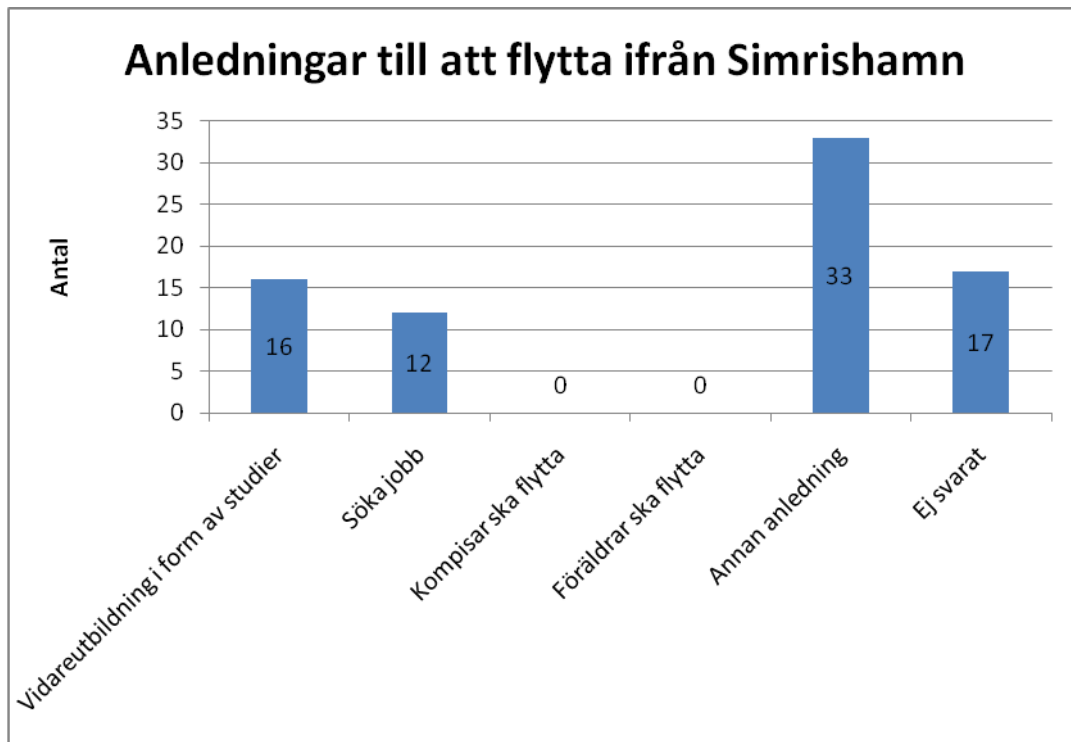

Diagram 7: Visar på vilka anledningar som ungdomarna väljer för att flytta ifrån Simrishamn.

5.5 Kvalitativ analys

För att för mig som forskare kunna utröna om det finns någon bild av eller attityd kring elevernas hemstad utefter de valda variabler som eleverna valt att svara på, måste jag för att nå hermeneutiken, tolka varje enskild individs svar, lära känna denna och se om det finns någon gemensam nämnare i attityd som går att utröna ur svarsalternativen. Alltså vilka identiteter utkristallisera sig ur resultatet? Detta framställs i kategorier vilka grundar sig i tolkningar av elevernas svar gjorda av mig.

5.5.1 Elever med en positiv känsla till platsen

En liten skala elever innehar en mer positiv bild gentemot staden Simrishamn. De finner Simrishamn vara vackert till sin natur och en trygg stad att verka i. De utnyttjar de fritidssysselsättningarna som finns och finner sig nöjda i detta gentemot det egna intresset. De

utnyttjar kollektivtrafiken för att byta miljö och shopping, utnyttjandet av det som finns i närområdet för att sedan återvända hemåt. En elev skriver i kategorin valet av flytt på valet annat att ”Simrishamn är faktiskt helt okej”. Bland dessa elever väljer dock de flesta, men vissa undantag att inte läsa på gymnasiet i Simrishamn utan väljer att i stället återvända hem efter studierna och bo kvar i Simrishamn om 10-20 år. En elev skriver också i kategorin annat i detta att ”simrishamn har inga utbildningar att erbjuda utan man måste läsa på gymnasiet på annan skola”. Alltså Simrishamns gymnasium erbjuder inte de specialistutbildningar som eleverna söker och måste därmed läsa på annat håll. Undantagen, alltså de som väljer gymnasiet i Simrishamn kanske hittat sin utbildning eller nöjer sig med det utbud som finns för att viljan av att flytta inte finns. Någon eller båda av föräldrarna till de utfrågade eleverna är uppväxta i Simrishamns omnejd, vilket innefattar att föräldrarna är rotade på platsen, vilket också överförs till barnet. Barnen innehar en känsla till platsen. Eleverna har också samma attityd till sin hemstad så som folk utifrån tillskriver den, alltså en positivitet till turism på platsen. Dessa elever kan också tänkas ge sina framtida barn samma eller liknande uppväxtförhållanden som deras egen i just staden Simrishamn.

5.5.2 Elever med bipolär känsla till platsen

Dessa elever har en viljestyrka till att bo kvar men finner inga aktiviteter eller intressen som gör att de kan stanna i sin hemstad. Vissa instämmer i att Simrishamn har en vacker natur och är en trygg stad. De instämmer också i att turismen är av vikt för Simrishamn och upplivandet av staden och även i att skolorna är okej. Men nu börjar en paradox utkristallisera sig i elevernas svar. Å ena sidan gillar de sin stad och å andra sidan finner de den tråkig. De menar att utbudet för någon form av aktivitet sportsligt eller kulturellt, är få. En del ger dock intryck av att vara aktiva, i några enstaka fall även mycket aktiva på fritiden. Men ändock finner de staden vara tråkig och att det inte finns något att göra, trots ett visst utnyttjande av kollektivtrafiken. Att vara aktiv inom ett område innebär inte att man kan sakna ett utbud inom ett annat och att hitta ”roliga” åretrunt-aktiviteter som ska passa alla kan vara ett svårt dilemma för en liten stad. En elev speglar detta i sitt svar i valet av flytt på kategorin annat att ”staden är död och tråkig, tyvärr finns det inget att flytta tillbaka till”. En annan elev skriver ”är illa tvungen att flytta, finns inget att göra”. En tredje elev skriver ”finns det någon tråkigare stad än denna?” I dessa svar utkristialliserar sig svaren på att staden finnes tråkig men ändå en

längtan till att vilja stanna kvar då en elev skriver ” tyvärr inte finns något att flytta tillbaka till”. En annan elev uttrycker sig så att ”ingen av de vuxna bryr sig”. Ungdomarna påvisar önskedrömmar om att vilja bo kvar men då staden inte tillhandahåller dess önsknings på platsen ses flytt som den enda utvägen för att finna lyckan på annat håll.

5.5.3 Elever med en negativ känsla till platsen

En viss grupp av elever finner stadens baksida, den baksida som är mörk, otrygg och skitig. Staden framställs i sjaskig dager. Dessa elever finner stor benägenhet till att vilja flytta och att flytta tillbaka finns inte i tankarna under den närmaste 20 års-perioden. En elev skriver ”här är så mörk”. Dessa elever instämmer i frågan att andra människor utifrån gillar staden men att eleverna själva inte instämmer i denna åsikt. Eleverna är också av den åsikten att turism inte är vikt för den egna individen. Kanske är det så att eleverna upplever negativa aspekter av turismens inverkan på hemstaden. Men detta går inte att uttala sig om då det inte finns någon fördjupning i enkätsvaren från frågeställningen och att det inte uttalas någon problematik emellan turismens påverkan och eleverna.

Men frågan jag som forskare ställs emot är varför denna syn på en baksida finns? Dels då jag själv aldrig upplevt staden som sådan och hur, när och varför staden tillförskaffat sig en sådan baksida? Förmodligen är en anledning den tid som passerat sedan jag var barn i Simrishamn, men också kanske av den anledningen att jag inte såg Simrishamn utifrån ett sådant perspektiv om det perspektivet även fanns vid min tid som barn. Inte ens nu som vuxen har jag upplevt eller sett Simrishamn utifrån detta ”sjabiga” perspektiv, men jag kanske är ”blind” i mitt seende mot hemstaden, eller så befinner jag mig inte i de kretsarna som ger staden ett sådant uttryck. Det är svårt att utge någon förklaring till varför Simrishamn har ett sådant perspektiv på sig då jag inte vidare studerat frågan varför. En tanke jag ställer mig är om det finns något i Simrishamn som skrämmer eleverna, då elever besitter den åsikten av att staden är mörk, skitig och otrygg. Är det möjligtvis trasiga gatulyktor som skapar ett otryggt mörker eller förekommer det vandalism och/eller droger i närheten av eleverna, i skolan kanske? Är det möjligtvis sådant som ungdomarna sysslar med då staden inte tillhandahåller aktiviteter som lockar? Eller är det kanske så att turism ger ifrån sig något mörkt, otäckt, det ickevackra

som inte alla andra ser? Dessa frågor är högst intressanta frågor och ska ej förringas, men det är frågor för framtida studier i ämnet.

5.5.4 Elver med äventyrslystnad

I denna kategori innfattar en stor klunga av elever. Dessa elever kan ses som äventyrslystna. De vill pröva lycka på annat håll, i form av jobb, studier eller utöka sina sociala kontakter. En elev skriver i kategorin annat i anledningen till flytt: ”jag vill träffa nya människor” En annan elev skriver ”jag vill bosätta mig i en större kommun” ytterligare en skriver. ”Jag vill bo i en storstad” och ytterligare en skriver ”jag vill bara pröva att flytta”. Alltså att flytta ifrån sin hemstad är ett givet mått för dessa elever, men de flesta flyttar av den anledningen att de vill se något nytt vilken inställning eleverna troligen hade haft även om de växt upp i en annan stad. Eleverna har en varken eller attityd i de flesta frågorna på enkäten, ibland instämmer eleverna i viss mån till frågorna och ibland instämmer eleverna i viss mån inte till frågorna, i vissa fall väljer eleverna att välja mittenperspektivet neutral som svaralternativ, vilken kan förtydligas utifrån att eleverna inte har en direkt varken negativ eller positiv attityd till sin hemstad.

5.5.5 Elverna med en neutral känsla till platsen

Dessa elever har valt svaralternativet neutral som attityd i frågeställningarna både utifrån den egna attityden och utifrån inställningen till hemstaden. Varför valet att inte inta en ställningen kan säkerligen innefatta många olika förklaringar, kanske möjligen en förklaring för vardera individ. Men utifrån mitt synsätt och tolkning är en förklaring att individerna ser Simrishamn som den ”huvudsakliga”, självklara bostadsorten och kanske inte funderat åt något annat håll. Eller utifrån det tankesättet att dessa elever inte vet hur framtiden kommer att tillskriva sig och då väljer istället en neutral roll i stället för att vackla åt det ena eller det andra hållet. Kanske är det så att det händer mycket i samhället som påverkar elevernas liv och därför inte vågar ta ställning. Eller är det så att eleverna inte anser att det spelar någon roll om de intar en ställning då de anser att det inte kan utgöra någon skillnad för Simrishamn då eleverna inte

innehar någon bestämmanderätt. En elev uttryckte sig ovan ”ändå ingen som bryr sig”, kan det var en tolkning i valet att inta ställningen neutral? Kanske är det så eller är det så enkelt att intresset helt enkelt inte finns.

6. Diskussion

Jag för diskussion utifrån de frågesällningar jag ställt och de teman som utkristialliserats av analysen av det empiriska materialet.

Kraven på rörlighet är allt mer vanlig då globaliseringen växer sig allt starkare och påverkar hela samhällsbilden i form av utbildnings- och jobbmöjligheter. Människan ska anses vara beredd på att flytta för att kunna nå ett visst jobb eller den önskvärda utbildningen. Detta kan anses problematiskt för barn i ”övergångsåldern”. Att dessa barn som står och väger mot vuxenvärlden och har krav på sig att göra rätt val inför framtiden. Val i att antingen flytta eller bo kvar och val i att antingen studera eller jobba. Giddens anser också att den största förändringen i globaliseringens rörlighet sker i familjen (2003).

Frågan är hur dessa bakgrundsvariabler påverkar Simrishamns ungdomar i deras val och i deras attityd till sin hemstad. För att nå svaren sammankopplas empirin med teorin. Alltså finns det några tidigare studier som kan bidra till svar, varför resultatet ser ut som det gör med Simrishamns ungdomar?

6.1 Utbildning och jobb

De flesta av eleverna planerar att flytta ifrån Simrishamn, vissa redan efter högstadiet och andra direkt efter gymnasiet. Utbildning och jobb ses som en viktig del i det framtida livet, vilket behandlar den objektiva aspekten av flytt menar Warra (1996). Alltså flytt är något väsentligt vid valet av att studera eller jobba på annan ort. Valet av att flytt är för många av eleverna viljan och upptäckten till att uppsöka annan ort, att vidareutbilda sig, att söka jobb, att nå en större stad och skapa sig ett större socialt kontaktnät, men just saknad av utbudet i den egna staden kan ses som en stor variabel till flytt, i vilket det sistnämnda kan jämföras med Warras undersökning. Detta kan samföras med pushfaktorn genom faktorerna att eleverna väljer att flytta då staden inte tillhandhåller bra utbildningsmöjligheter och/eller en trygg arbetsmarknad (Knox & Marston 2007).

Det finns en tydlig trend som visar att barn med akademiska föräldrar väljer att studera vidare mot högskola/universitets, vilket kan förtydligas genom Waaras undersökning som betonar att

familjen är det första som formar individen, genom dess sociala beteende, värderingar och könsroller. Möjligen är individens väg redan utstakad från barnsben till universitetsutbildning och möjligen utifrån yttre krav som eventuellt ställer högre krav på dessa elever. Det går dock inte att direkt utläsa samma trend med barn som i stället har föräldrar med annan utbildningsbakgrund än den akademiska, men det finns vissa undantag som gör att man kan se en liten avvägning mot ett liknande resultat. Detta kan vara ett resultat av att ungdomarna i dag ställs inför det krav att valet för att få jobb krävs utbildning. Trondman menar att i utbytet med nya kontakter från en högre klass anpassar sig individen till dess nya kunskaper och färdigheter och anpassar sig till den nya klassen och blir en av den (2001). Hagström ger uttryck för att det i dagens samhälle fortfarande förekommer att barnen väljer sina föräldrars yrken, men det sker lika ofta att barnen i stället väljer yrken som ger uttryck för den personliga identiteten (1999).

En intressant iakttagelse är den att en del av de elever som väljer att stanna och bosätta sig efter avslutade studier på gymnasiet i Simrishamn också väljer att söka jobb, medan de som vill studera efter högskolan i huvudsak vill flytta. Det finns vissa få elever som trots föräldrar med akademisk utbildning väljer valet av att söka jobb i stället för vidareutbildning, vilket jag anser vara ett oväntat resultat. Detta kan förklaras genom att bortse från den utbildningstradition som förmodligen finns i hemmet från föräldrarna och dels genom att det blir allt vanligare att utbilda sig för att nå det jobb som var och en eftersöker. Arbetsmarknaden är tuff och desto tuffare blir marknaden om individen inte innehar den utbildning som krävs. Kanske kan det vara så att individen är intresserad av ett mer praktiskt jobb som i stället kräver en praktisk utbildning eller är det så att eleverna inte är medvetna om att utbildning krävs för vissa eller i de flesta fallen mot jobb. Ett sådant val för individen kan vara att hitta sin "egen" identitet, i valet av annan utbildning eller jobb menar Hammarén & Johansson (2007). Waara uttrycker att familjen inte längre har samma roll i kulturutbytet, att mediala uttryck och kompisar istället övertagit denna roll, vilket kan vara en förklaring till valet av att inte följa i föräldrarnas fotspår.

En annan trend som går att utläsa är skillanden i antingen en positiv eller en negativ inställning till sin hemstad. De elever som har en positiv inställning till Simrishamn innehar också en positiv inställning till framtidstron att efter färdigställda studier återvända till ursprungsorten och vice versa. Alltså i en del av fallen innehar eleverna en antingen positiv eller mer negativ inställning i de olika frågeställningarna som ställts i enkäten. Detta kan

appliceras på begreppet utifrån två variabler av sense of place, en positiv och en negativ känsla till rummet, platsen.

De elever som angett att de trivs och vill stanna kvar i Simrishamn kopplar sin trivsel till attityden att Simrishamn innehar en vacker natur och omgivning. De kopplar också känslorna till att Simrishamn är en trygg stad att leva i. Detta kan kopplas till begreppet sense of place. Ett förankrat föreningsliv ger också en positiv känsla av sense of place. Entriikin menar att trots förändringar i samhället är ett väl förankrat föreningsliv bestående, i vilket representerar en plats med dess identitet som framkallar tre synliga element, så som en koppling till platsen, platsens betydelse och den mänskliga aktiviteten. Detta kan förtydligas med att föreningslivet har en betydande och bestående del för vad som händer på orten, där individen känna sig delaktig. Detta ger människorna en positiv känsla för en knuten plats dit känslan av "hemma" infinner sig. Det "hemma" som är sig likt trots samhällsförändringar och där människan kan socialisera sig med andra individer (Holt-Jensen 1999). Denna positiva känsla kan också uttryckas utifrån begreppet topophilia (Gren och Hallin 2003).

I begreppet Sense of place syns även ett användande av begreppet tillhörighet som ett skapande för identitetens självidentifikation. Detta sker främst genom ett motsatspar, i detta fallet turism gentemot den egna invånaren, eleven. Alltså elevens upplevelser integreras med turistens upplevelser, i vilket ett möte mellan två olikheter utifrån grupp tillhörighet uppstår. Tillsammans kan de nu nå en känsla av topophilia utifrån kunskapsspridning om platsen, vilket ger en ytterligare känsla till platsförankring. Turisten förstärker sin sense of place genom ny kunskap från den boende på platsen, eleven. Turisten blir nu en kunskapsspridare av platsen som turisten besökte, när denna anländer hem till dess boendeort. När sedan turisten väljer att förtälja information om den "nya" platsen eller den "nya" informationen om platsen som turisten tillförskaffat sig genom mötet med eleven och väljer att berätta det för andra människor är det ett led i spridningen av kunskaper om platsen.

En negativ sense of place i detta fall skulle i stället utmärkas genom rädslan i mötet med det okända. Alltså att mötet mellan olikheterna, mötet mellan turisten och den boende på orten, eleven inte äger rum. Detta i sin tur leder till att människors upplevelser och känslor utifrån platsen inte kommuniseras emellan vartandra. Då kan heller inte "ny" kunskap om platsen kommuniceras vidare till andra människor som inte tidigare besökt platsen. Alltså en negativ förstärkning i ledet mot ny kunskap om platsen. Utifrån resultatet av min empiriska studie

välkomnar troligen en del av eleverna det sociala klimatet som uppstår med turism, en del välkomnar det inte. Detta leder till att eleverna har olika förhållningssätt mot nya besökare.

Staden utmärks även negativt för en del som ser staden som otrygg, mörk och kall. Varför en sådan förklaring skall ligga till grund kan innefattas av många olika personliga frågor. Men något i staden Simrishamn skapar rädsla och något obehagligt styr barnets rörelsemönster. En möjlig förklaring till detta menar Percy-Smith, Barry & Matthews, hugh (2001) kan förekomma av mobbing gentemot barnets bostadsområde. I vilken en mobbingssituation sker utifrån att olika individer i grupper har en vilja i att utöva makt för att själva nå en bättre status och identitet. Alltså barn trakasserar andra barn på platser som innehar en liten eller ingen vuxentillsyn. Författarna menar att mobbingen är som starkast på de platser där få aktiviteter eller andra samhällsliga resurser finns att tillgå för eleverna. Om barnet utsätts för mobbing påverkar det negativt på upplevelsen av det egna bostadsområdet. Detta kan jämföras med elevernas svar utifrån deras upplevelse av en ”sjabig” stad.

6.2 Kön

Det finns inga märkbara skillnader i resultatet av valet att studera vidare eller att söka jobb mellan könen. Inte heller någon märkbar skillnad i könsfördelningen mellan att vilja bo kvar i sin hemstad eller att flytta, dock ett mindre övertag mot att fler flickor väljer att bo kvar. Vad kan då detta innebära? I dagens samhälle är det vanligt att utbilda sig och i de flesta fall krävs en utbildning för att nå det jobb som individen vill ha, vilket kan förtydligas med att oavsett kön krävs det utbildning för jobb. En intressant iakttagelse är den att Waara visar på det motsatta, att främst flickorna väljer att flytta. Detta överensstämmer med den flyttproblematik som Simrishamn haft under den senaste 10 års-perioden, där ett större antal flickor än pojkar valt att flytta ifrån hemstaden. Dock överensstämmer inte den förklaringen med detta resultat. Varför det ser ut så här är svårt att dra slutsatser om. Men en eventuell förklaring i könsskillnaden mellan att vilja bo kvar eller inte, kanske kan vara så att flickorna känner ett större behov av att bo nära sina kära, men med ett så litet övertag i resultatet är det svårt att dra någon generell slutsats om att så skulle vara fallet.

6.3 Kontaktnät

Det finns ett starkt samband emellan föräldrarnas ursprung till valet av flytt dels till annan stad och dels till valet av annat land. De elever som inte ursprungligen är uppväxta i Simrishamn har alla viljan att igen flytta ifrån staden. De ungdomar vars båda föräldrar har växt upp i trakten runt Simrishamn har större benägenhet i och viljan mot att bosätta sig nu eller om några år i hemstaden. En orsak till detta kan vara att barnen har skapat sig ett stort kontaktnät genom familjen, dess vänner och bekanta och genom dessa blivit väl bekanta med människorna och omgivningen i dess närhet, till skillnad mot de elever som har föräldrar med annan uppväxtort. Ett starkt kontaktnät och kunskapen om en ort skapar eventuellt också en form av trygghet och säkerhet i kunskapen om trakten. Men också troligt en inre trygghet av känslan till och kunskapen om platsen, vilket kan sammankopplas till begreppet sense of place men också en känsla av hemmahörande. Knox och Marston (2007) menar att pullfaktorer också kan sammankopplas till detta, genom att faktorerna ger människan bra livskvalitet. Uppfostran hemifrån tror jag kan ha en stor roll i processen i valet av flytt och genom att den egna identitet är i ständig utveckling. Människan utvecklar den egna identiteten genom relation med andra och jag påstår att föräldrarna lägger grund för uppfostringsprocessen. Detta då det är hemmet med dess inneboende som socialiserar in barnet i en social kontext och lägger en grund för hur människan ska agera och bete sig ute i det vardagliga livet. De barn som har föräldrar med annan bakgrund än svensk har alla ambitionen att flytta utomlands efter färdigställda studier, vilket möjligen tyder på att dessa elever vill söka sig till föräldrarnas ursprungsort och/eller kanske söka någon släkt som finns kvar på orten. Men det tyder också på att dessa elever inte är främmande för att bosätta sig i ett annat land än det egna, kanske är det ett öppnare klimat i hemmet mot just utlandsflytt.

Detta kan förtydligas utifrån att de elever som har föräldrar med annan bakgrund än svensk eller de som har svenskfödda föräldrar utgör ingen skillnad emot barnens val i jobb eller vidareutbildning.

6.4 Nära och kära

Ungdomarna är inte helt övertygade om att de ska bo nära sin familj. Många instämmer i att det kan vara av vikt, men absolut inte avgörande för valet av framtid. Däremot är de som väljer att stanna och bosätta sig i Simrishamn mer benägna om att vara bosatta sina nära och kära. Kanske behöver dessa elever en större grundtrygghet att stå på från föräldarna eller så är Simrishamn just den staden eleverna vill bo i. Detta kan härledas till pullfaktorn. Det är ingen som väljer att svara att föräldrarna eller syskon skulle vara en orsak till flytt.

Waara och Giddens diskuterar båda globaliseringen som en följd av samhället, där vardagen präglas av ett ständigt rörelsemönster av varor och tjänster. Finns det möjligtvis kopplingar emellan globaliseringen och min studie? Kanske är det så att genom globaliseringens rörliga framfart ställer det orimliga krav på individen att nå ouppnåeliga höjder, då den mediala bilden uttrycker att varje individ bör studera för att nå framgång. Internet har blivit ett gångbart kulturanvändsätt som gemene man använder vid informationsutbyte med andra människor och organisationer. Ungdomarna använder forum för att umgås via internet och sprider inte informationen via direkt kontakt. Kanske är detta ett led i utvecklingen mot att inte behöva bo nära familjen då uppkopplingsforumen med omvärlden förenklar och förminskar avstånden med ett knapptryck och känslan att vara långt borta från sin ursprungsort faller bort. Eller så bidrar globaliseringen till en vändning mot den ursprungliga grundtryggheten i hemmet, genom att människor bara ser varandra på bild och inte i det faktiska verkliga livet och då slocknar intresset till att bo långt borta. Ett exempel på detta kan vara att högskolor och universitet erbjuder internetbaserad undervisning, i vilket eleverna kan studera i sin hemmiljö och inte behöver flytta för att studera.

6.5 Fortsatt forskning

Vid ett fördjupande i ett visst ämne och vid en undersökning, ställs jag som författare alltid mot nya frågor. Dessa frågor väcker ens intresse för fortsatt forskning. Så även i mitt fall. En ny studie på eventuella skillnader emellan attityd och inställning till sin småstad emellan liknande och olika småstäder faller i mitt intresse. Här hade jag gärna hade sett att en

eventuell skillnad i kön hade utkristalliserats sig, om skillnaden i trend håller på att falla mot att fler kvinnor än män flyttar. Kanske har ett nytt intresse skapat sig.

Jag hade också funnit det intressant att gå mer på djupet utifrån den attityd som leder till att Simrishamn ges ett negativt uttryck, då jag inte själv instämmer i den attityden. Jag skulle därför vilja undersöka vad och varför detta förefaller sig så, vilket kanske skulle kunna ge mig en tydligare förståelse på just uttrycket för staden. Om jag fått förståelsen kanske min attityd också omvärderats. All ny kunskap leder till större förståelse.

7. Sammanfattning

Genom globaliseringens förändrande och genom internets snabba framkomlighet mellan olika länder skickas varor och tjänster rekordsnabbt. Detta i sin tur ställer krav på rörlighet bland människorna som befinner sig i utbytet. Många människor tvingas flytta för att få ett arbete eller för att kunna få sitt drömjobb. Vägen dit är säkert för många problematisk och individen ställer sig många frågor och valmöjligheter innan avgörandet för flytt tas.

Syftet med denna uppsats är att med hjälp utifrån en hermeneutiskt kvalitativ inriktning och utifrån positivismens kvantitativa inriktning kartlägga hur ungdomar i ”övergångsåldern”, åldern mellan skola och arbetsliv i staden Simrishamn ser på sin framtid utifrån faktorerna utbildning, jobb och utflyttning. Två metodologiska utgångspunkter har valts för undersökningen, detta för att nå en djupare kunskap och förståelse. Den valda metoden för undersökningen var enkät med ett visst utrymme för fria svar. Uppsatsen har genomförts och avgränsats till 78 respondenter i staden Simrishamn. Frågeställningar för uppsatsen har utformats, nämligen:

- Vilka är de genomgående trenderna när det gäller ungdomars inställning och attityd till jobb och utbildning och i Simrishamn?
- Vilka är de genomgående trenderna när det gäller ungdomars inställning och attityd till att flytta eller stanna i Simrishamn?

Frågeställningarna har fungerat ledande under arbetes gång.

Den tidigare forskning som återges i undersökningen kretsar kring begrepp som globalisering, identitet, geografiskt perspektiv på platser och en känsla till platsen.

De områden som jag behandlat i den teoretiska diskussionen anser jag vara relevant för uppsatsens formulerade frågeställningar. För att kunna utröna ett resultat har den teoretiska diskussionen utgjort ett underlag som sedan tillsammans med empirin tillämpats i diskussionen. Vissa tydliga resultat så som bakgrundsförhållanden, föräldrarnas bakgrund av studier och uppväxtförhållanden är av vikt och betydelse för vad ungdomarna väljer utifrån jobb, studier och eller bostadsort.

Bilaga 1. Enkätundersökning

Överensstämmer dessa påståenden med din attityd av din småstad Simrishamn?

Svara genom att markera med ett kryss (X) i någon av rutorna. Ett kryss i rutan på svarsalternativet stämmer helt, betyder att du helt instämmer i beskrivningen. Motsatsen är svarsalternativet stämmer inte alls, då alternativet inte alls motsvarar din attityd. Svarsalternativet neutral betyder att du inte kan ta ställning i påståendet eller väljer att inte svara. Markera bara med ett kryss (X) i varje rad.

Först några frågor till dig

Är du:

- Flicka
- Pojke

Vilket år är du född? _____

Var är du född/uppvuxen?

- På samma plats som du bor nu
- I Annan stad i Sverige, Vilken: _____
- I annat land, vilket: _____

Om annat land: hur gammal var du när du kom till Sverige? _____

Var är dina föräldrar födda/uppvuxna?

Mamma: _____

Pappa: _____

Har någon av dina föräldrar högstadie- eller universitetsexamen?

- Ja, mamma
- Ja, pappa
- Nej, ingen av dem
- Vet ej

Vad jobbar dina föräldrar med? Skriv in befattning

Mamma: _____

Pappa: _____

Bor du med båda dina föräldrar?

- Ja, båda
- Nej, EN av dem
- Bor delvis hos båda
- Har eget boende

Vad heter området eller områdena där du bor? OM du bor på fler än ett ställe, skriv gärna det!

Hur länge har du bott där du bor nu?

Har du syskon?

- Ja
- Nej

Om du har Syskon, bor den/de i Simrishamns kommun?

- Ja, alla mina syskon
- Ja, några av mina syskon
- Nej, ingen av mina syskon

Är det viktigt för dig att bo kvar på samma ort som din familj, syskon/föräldrar?

- Ja, mycket viktigt
- Ja är av betydelse, men inte avgörande
- Nej

Planerar du att bo kvar efter dina studier i Simrishamns kommun?

- Ja
- Nej
- Vet inte

Vad är det huvudsakliga skälet till att du planerar att flytta ifrån Simrishamns kommun?

- Vidareutbildning i form av studier
- Söka jobb
- Kompisar ska flytta
- Syskon ska flytta
- Föräldrarna ska flytta
- Annat, ange vilket _____

Vart tror du att du bor om 10-20 år?

- Simrishamns kommun
- Annan stad
- Annat land

Har du valt att gå på gymnasiet i Simrishamn till hösten?

- Ja
- Nej

Simrishamn är ...

En stad med ett bra uteliv

- Stämmer helt
- Stämmer i viss mån
- Neutral
- Stämmer nog inte
- Stämmer inte alls

En stad med bra skolor

- Stämmer helt
- Stämmer i viss mån
- Neutral
- Stämmer nog inte
- Stämmer inte alls

En stad med vacker och natur

- Stämmer helt
- Stämmer i viss mån
- Neutral
- Stämmer nog inte
- Stämmer inte alls

En tråkig stad

- Stämmer helt
- Stämmer i viss mån
- Neutral
- Stämmer nog inte
- Stämmer inte alls

En "skitig" stad med klotter och nedskräpning

- Stämmer helt
- Stämmer i viss mån
- Neutral
- Stämmer nog inte
- Stämmer inte alls

En mörk stad, med dålig belysning

- Stämmer helt
- Stämmer i viss mån
- Neutral
- Stämmer nog inte
- Stämmer inte alls

En trygg stad

- Stämmer helt
- Stämmer i viss mån

- Neutral
- Stämmer nog inte
- Stämmer inte alls

En stad som folk utifrån gillar

- Stämmer helt
- Stämmer i viss mån
- Neutral
- Stämmer nog inte
- Stämmer inte alls

En stad med bra kommunikation till andra städer

- Stämmer helt
- Stämmer i viss mån
- Neutral
- Stämmer nog inte
- Stämmer inte alls

En turiststad

- Stämmer helt
- Stämmer i viss mån
- Neutral
- Stämmer nog inte
- Stämmer inte alls

En stad där jag kan få jobb

- Stämmer helt
- Stämmer i viss mån
- Neutral
- Stämmer nog inte
- Stämmer inte alls

En stad med för lite parker

- Stämmer helt
- Stämmer i viss mån
- Neutral
- Stämmer nog inte
- Stämmer inte alls

En stad med många fritidsaktiviteter

- Stämmer helt
- Stämmer i viss mån
- Neutral
- Stämmer nog inte
- Stämmer inte alls

En stad med bra utbud för shopping

- Stämmer helt

- Stämmer i viss mån
- Neutral
- Stämmer nog inte
- Stämmer inte alls

Till sist vad du anser vara av vikt för dig!

För mig är det viktigt att ha nära till naturen

- Stämmer helt
- Stämmer i viss mån
- Neutral
- Stämmer nog inte
- Stämmer inte alls

För mig är det viktigt att ha tillgång till bra fritidssysselsättningar/idrottsanläggningar

- Stämmer helt
- Stämmer i viss mån
- Neutral
- Stämmer nog inte
- Stämmer inte alls

För mig är det viktigt att kunna shoppa

- Stämmer helt
- Stämmer i viss mån
- Neutral
- Stämmer nog inte
- Stämmer inte alls

För mig är det viktigt med bra skolor

- Stämmer helt
- Stämmer i viss mån
- Neutral
- Stämmer nog inte
- Stämmer inte alls

För mig är det viktigt med sommarturismen

- Stämmer helt
- Stämmer i viss mån
- Neutral
- Stämmer nog inte
- Stämmer inte alls

För mig är det viktigt att mina framtida barn växer upp på ett sådant sätt som jag fått uppleva inom Simrishamns kommun

- **Stämmer helt**
- **Stämmer i viss mån**
- **Neutral**
- **Stämmer nog inte**
- **Stämmer inte alls**

Ett stort tack för din medverkan, du har varit till stor hjälp för mig i min kommande uppsats!

/ Carolina Brantlid

8. Referenslista

Altman, I. & Low, S. (1992). *Place Attachment. Human Behavior and Environment. Advances in theory and research*. Volume 12. Plenum Press. New York & London.

Andersson, R. (2001). *Spaces of socialization and social network competition: study of neighbourhood effects in Stockholm, Sweden*. I: H. T. Andersen, H. T. och van Kempen, R. (red), *Governing European cities: social fragmentation and urban governance*, Ashgate, Aldershot.

Aragão-Lagergren, A. (1997). *Working Children in the Informal Sector in Managua*. Geografiska regionstudier, nr. 31. Akademisk avhandling. Kulturgeografiska institutionen. Uppsala universitet.

Christensen, P. (2003). *Place, space and knowledge: children in the village and the city*. I: Christensen, P. & O'Brien, M. (red) *Children in the city. Home, neighbourhood and community*. Routledge Falmer. London.

Cuba, L. & Hummon D.M. (1993). *A Place to call Home: Identification with Dwelling, Community and Region. The Sociological Quarterly*. Vol.34. Nr.3 (111-131).

Ejvegård, R (2003), *Vetenskaplig metod*, Studentlittertur, Lund.

Entrikin, J. Nicholas (1991). *The betweenness of place*. 196 p. Polity Press, Cambridge UK.

Flowerdew, R. Martin, D (2005) *Methods in human geography, A guide for students doing a research project*. Second Edition, Pearson Education Limited. Harlow

Gren, M. och Hallin, P-O (2003) *Kulturgeografi, en ämnesdidaktisk introduktion*. Malmö, liber AB.

Giddens, A (2003), *En skenande värld- Hur globaliseringen är på väg att förändra våra liv*, SNS Förlag, Stockholm.

Gustafson, K. (2006). *Vi och dom i skola och stadsdel. Barns identitetsarbete och sociala geografier. Uppsala Studies in Education*, nr.111. Pedagogiska institutionen. Uppsala universitet.

Hagström, T (1999), *Ungdomar i övergångsåldern – handlingsutrymme och rationalitet på väg in i arbetslivet*, Lund, Studentlittertur.

Holt-Jensen, A (1999) *Geography. History & concepts. A student's guide*, tredje upplagan. London. SAGA.

Hammarén, Johansson (2007), *Identitet: vilka är du?*, Natur och kultur, Stockholm.

Hall, T., Coffey, A. & Williamsson, H. (1999). Self, *Space and Place. youth identities and citizenship. British Journal of Sociology of Education*, vol. 20, nr 4 (501-513).

Holloway, S. L. & Valentine, G. (red 2000). *Children's geographies. Playing, living, learning*. Routledge. London och New York.

Jacobsen D-I (2002) Vad, hur och varför? Om metodval i företagsekonomi och andra samhällsvetenskapliga ämnen, Lund: Studentlitteratur.

Jonsson, G. (2003). *Rotad, rotlös, rastlös. Ung mobilitet i tid och rum. GERUM Kulturgeografi* 2003:3. Akademisk avhandling. Kulturgeografiska institutionen. Umeå universitet.

Knox, P. och Martston, S (2007) *Human Geography, places and regions in a global context*. Fjärde upplagan. New Jersey, Pearson Education Inc.

Mills, C Wright (1997) *Den sociologiska visionen*. Prisma: Stockholm.

Matthews, H. & Limb, M. (1999). *Defining an agenda for the geography of children: review and prospect. Progress in Human Geography* 23 (1: 61-90).

Matthews, H., Limb, M. & Taylor, M. (2000). *The "street as thirdspace"*. I: Holloway, S. L. & Valentine, G. (red 2000) *Children's geographies. Playing, living, learning*. Routledge. London och New York.

Matthews, M.H. (1992). *Making sense of place. Children's understanding of largescale environments*. Harvester Wheatsheaf. Hempstead.

Morrow, V. (2003). *Improving the neighbourhood for children: possibilities and limitations of 'social capital' discourses*. I: Christensen, Pia & O'Brien, Margaret (red. 2003) *Children in the City. Home, Neighbourhood and Community*. RoutledgeFalmer. London & New York.

Musterd, S. & Andersson, R. (2006) *Employment, Social Mobility and Neighbourhood Effects: The case of Sweden. International Journal of Urban and Regional Research*. Volume 30.1, 120-140

Norberg-Schulz, Christian, 2004, *Fenomenet plats, Arkitekturteorier. Skriftserien Kairos Nr 5*, sida 89-115.

Percy-Smith, B. & Matthews, H. (2001). *Tyrannical Spaces: young people, bullying and urban neighbourhoods. Local Environment* 6 (1: 49-63).

- Proshansky, H.M., Fabian, A.K. & Kaminoff, R. (1983). *Place-identity: physical world socialisation of the self*. *Journal of Environmental Psychology*. Nr. 3 (57-83).
- Scott, J. (2000). *Children as respondents: the challenge for quantitative methods*. I: Christensen, P. & James, A. (2000). *Research with Children. Perspectives and Practices*. Falmer Press. London.
- Skelton, T.; Valentine, G. & Chambers, D. (1998). *Cool places. Geographies of Youth Cultures*.
- Starrin, B. och Svensson, P-G (1994) *Kvalitativ metod och vetenskapsteori*. Lund.
- Svensson, L (2006) *Ungas framtidsförväntningar, i relation till lokal och regional utveckling*. Olofsson, I, Thoursie J & A (red.)(2006) *Ungas framtidsvägar. Möjligheter och utmaningar*. Agora: Stockholm.
- Trondman, M (2001) *Varken ung eller vuxen*, Atlas: Stockholm.
- Tuan Y (2008), *Space and Place: The Perspective of Experience*, The University of Minnesota Press, Minneapolis.
- Vilhelmson, B. (2002). *Rörlighet och förankring. Choros:1*. Kulturgeografiska institutionen. Handelshögskolan. Göteborgs universitet.
- Waara, P (1996) *Ungdom i gränslandet*, Boréa Bokförlag, Umeå.
- Watt, P. & Stenson, K. (1998). *It's a Bit Dodgy Around There: Safety, Danger, Ethnicity and Young People's Use of Public Space*. I: Skelton, T. &
- Valentine, G. (red 1998). *Cool Places. Geographies of Youth Cultures*. Routledge. London & New York.
- Weller, S. (2006). *Situating (Young) Teenagers in Geographies of Children and Youth*. *Children's Geographies* vol. 4 (1).
- Ziehe, T (1989) *kulturanalys – ungdom, utbildning, modernitet*, Symposion/Brutus Östlings Förlag, Stehag: Stockholm.

Internetkällor

Google kartor, hämtat Skånekarta och Simrishamnskartor:

http://www.google.se/imgres?imgurl=http://www.borrbystrandscamping.com/foto/karta_till_campingen_stor.JPG&imgrefurl=http://www.borrbystrandscamping.com/hittatillloss.htm&usg=__6ptnEEiH99oMjYhcL9d7OAEoVXc=&h=472&w=600&sz=41&hl=sv&start=6&zoom=1&itbs=1&tbnid=8C8kVdhyiDeFPM:&tbnh=106&tbnw=135&prev=/images%3Fq%3DSk%25C3%25A5ne%2Bkarta%26hl%3Dsv%26rlz%3D1T4HPEB_svSE400SE400%26biw%3D1419%26bih%3D705%26tbn%3Disch&ei=Umn3TcnQJ8Gq-Abipsz6Cg, hämtad den 2011-06-10

SCB: Statistiska Centralbyrån. Undersökning kommuninvånare Simrishamns kommun.
http://www.scb.se/Pages/TableAndChart____308468.aspx, Hämtat 2011-06-10

Kommunfakta för Simrishamns kommuns grundskola och barnomsorg
http://www.simrishamn.se/sv/barn_utbildning/grundskolor/, Hämtat 2011-06-10

Kommunfakta för Simrishamns kommuns gymnasieskola,
http://www.simrishamn.se/sv/barn_utbildning/gymnasieskola/, Hämtat 2011-06-10

Kommunfakta för Simrishamns kommun, <http://www.simrishamn.se/sv/kommunfakta/>, hämtat 2011-06-10

SCB. Statistiska Centralbyrån. Diagram 1: Undersökning in och utflyttningsstatistik för män och kvinnor i staden Simrishamn under tioårsperiod. Personer i åldern 15-19 och i åldern 20-24 år. Flyttningar efter region, ålder, kön, tid och tidtabell.

Hemsida:

[http://www.ssd.scb.se/databaser/makro/VisavarAgg.asp?var=Alder&grupp\(2\)=%C5lder5%E5r&statusV\(2\)=1&nr=2&varpres=%E5lder&inl=&xu=C9233001&yp=tansss&huvudtabell=Flyttningar97&deltabell=K1&deltabellnamn=Flyttningar+efter+kommun%2C+%E5lder+och+k%F6n%2E+%C5r+1997%2D&omradekod=BE&omradetext=Befolkning&preskat=O&prodid=BE0101&starttid=1997&stopptid=2010&antvar=3&vardemangd=%C5lder1%E5rA&innehall=Emigranter&databas=SDB_Befolkning1&pr=T&Fromwhere=S&FromSel=G&lang=1&langdb=1](http://www.ssd.scb.se/databaser/makro/VisavarAgg.asp?var=Alder&grupp(2)=%C5lder5%E5r&statusV(2)=1&nr=2&varpres=%E5lder&inl=&xu=C9233001&yp=tansss&huvudtabell=Flyttningar97&deltabell=K1&deltabellnamn=Flyttningar+efter+kommun%2C+%E5lder+och+k%F6n%2E+%C5r+1997%2D&omradekod=BE&omradetext=Befolkning&preskat=O&prodid=BE0101&starttid=1997&stopptid=2010&antvar=3&vardemangd=%C5lder1%E5rA&innehall=Emigranter&databas=SDB_Befolkning1&pr=T&Fromwhere=S&FromSel=G&lang=1&langdb=1)
Hämtat: 2011-05-05